

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กระบวนการตัดสินใจและอิทธิพลของสื่อบุคคลและสื่อมวลชนที่มีต่อการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลของกลุ่มผู้เล่นการพนันฟุตบอล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขั้นตอนการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลของกลุ่มผู้เล่นการพนันฟุตบอล ปัจจัยที่มีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลของกลุ่มผู้เล่นการพนันฟุตบอล อิทธิพลของสื่อบุคคลและสื่อมวลชนที่มีต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลของกลุ่มผู้เล่นการพนันฟุตบอล และเนื้อหาสารของสื่อบุคคลและสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลของกลุ่มผู้เล่นการพนันฟุตบอล โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ที่เคยเล่นการพนันฟุตบอลแต่ปัจจุบันเลิกเล่นการพนันดังกล่าวแล้ว รวมทั้งผู้ที่หันกลับไปเล่นการพนันฟุตบอลอีก จำนวน 25 คน ดังนี้

ข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

1. นางสาวเค็ก (นามสมมติ) อายุ 21 ปี เค็กเป็นลูกสาวคนเล็ก มีพี่ชายหนึ่งคนเล่นการพนันฟุตบอลบ้าง เค็กเป็นคนเรียนดีและมีความมั่นใจในตัวเองสูง พ่อแม่รักและตามใจมาก มีอิสระในการใช้ชีวิตค่อนข้างสูง เริ่มเล่นการพนันฟุตบอลตั้งแต่เรียนมัธยมปลายเป็นระยะเวลา 8-9 เดือน (1 ฤดูกาลแข่งขัน) โดยเล่นเป็นประจำทุกสัปดาห์ในวงเงินประมาณครั้งละ 5,000-7,000 บาท เล่นการพนันฟุตบอลเพราะใกล้ตัว เล่นได้ง่าย และมีเพื่อนเล่นด้วย เลิกเล่นการพนันฟุตบอลมาแล้ว 3-4 ปี
2. นายดิง (นามสมมติ) อายุ 22 ปี ทางบ้านมีฐานะค่อนข้างดี เริ่มเล่นการพนันฟุตบอลตั้งแต่เรียนมัธยมปลาย เล่นมาเป็นระยะเวลา 4-5 ปี และเพิ่งจะเลิกเล่นหลังจากเรียนจบปริญญาตรีได้ 6 เดือน ดิงเล่นการพนันฟุตบอลเพราะชอบดูฟุตบอลอยู่แล้ว ใกล้ตัว เล่นสะดวก และมีเพื่อนที่เล่นการพนันฟุตบอลไม่ต่ำกว่า 20 คน
3. นายริท (นามสมมติ) อายุ 22 ปี ริทเป็นคนพุดน้อย ค่อนข้างเฉยเมย ไม่ค่อยมีความรับผิดชอบ ค่อนข้างเชื่อมั่นในความคิดของตัวเอง มีเพื่อนประมาณ 10-20 คนที่เล่นการพนันฟุตบอล และมีน้องชายเล่นด้วยบ้าง ครอบครัวยึดตามใจมากและให้เงินใช้มากเกินไปจนความจำเป็น ริทเริ่มเล่นการพนันฟุตบอลตั้งแต่เรียนชั้นม. 6 เล่นมาเป็นระยะเวลา 3 ปี เลิกเล่นมาแล้ว 2 ปี เล่นการพนันฟุตบอลเพราะเล่นสะดวกและทำให้ดูฟุตบอลสนุกขึ้น

4. นายชาญวิทย์ (นามสมมติ) อายุ 39 ปี ยังไม่ได้แต่งงาน พื้นเพเป็นคนต่างจังหวัด เข้ามาเรียนต่อระดับปริญญาตรีในกรุงเทพฯ อยู่อาศัยที่หอพักกับเพื่อนจนกระทั่งเริ่มเป็นเจ้าของกิจการ (ธุรกิจรับออกแบบตกแต่งภายใน) และเริ่มเล่นการพนันฟุตบอลในช่วงเวลานี้ซึ่งมีรายได้เฉลี่ย 50,000 บาทต่อเดือน สาเหตุที่เล่นการพนันฟุตบอลคือคิดว่าเล่นเพื่อความสนุก การพนันฟุตบอลไม่น่าจะทำให้เกิดความเสียหายมากมายนัก และมีเพื่อนเล่นจึงเล่นด้วย ชาญวิทย์เล่นการพนันฟุตบอลได้ 2 ปีแล้วจึงเลิกเล่น ปัจจุบันเลิกเล่นมาแล้ว 9-10 ปี

5. นายเอก (นามสมมติ) อายุ 48 ปี ยังไม่ได้แต่งงาน ทำธุรกิจส่วนตัวมีรายได้เฉลี่ย 120,000-150,000 บาทต่อเดือน เอกเล่นการพนันฟุตบอลมาเป็นระยะเวลา 3 ปี เล่นเพราะทำตามกระแส เพื่อน ๆ เล่นกันถ้าไม่เล่นจะคุยกันไม่รู้เรื่อง เลิกเล่นการพนันฟุตบอลมาแล้ว 2 ปี

6. นายปัด (นามสมมติ) อายุ 28 ปี ปัดเป็นคนเงียบ ๆ ใช้ชีวิตเรียบง่าย เริ่มเล่นการพนันฟุตบอลตอนเรียนมหาวิทยาลัยด้วยความอยากรู้อว่าการพนันฟุตบอลเล่นได้อย่างไร และเล่นมาเรื่อย ๆ เป็นระยะเวลา 7 ปี เลิกเล่นการพนันฟุตบอลมาแล้ว 2 ปี ปัจจุบันกำลังจะแต่งงาน

7. นายราเชนทร์ (นามสมมติ) อายุ 63 ปี แต่งงานแล้ว มีลูก 4 คน ประกอบอาชีพขายราดหน้าและอาหารตามสั่ง มีกำไรต่อวันประมาณ 1,000 บาท ราเชนทร์ชอบเล่นการพนันทุกชนิดตั้งแต่สมัยเรียนมัธยมปลาย เริ่มเล่นการพนันฟุตบอลเพราะอยากสนุกโดยในระยะแรกใช้เงินรวม ๆ แล้วประมาณ 300-400 บาท และค่อย ๆ เพิ่มขึ้นเป็นคู่ละ 20,000-30,000 บาท เล่นการพนันฟุตบอลมาเป็นระยะเวลาประมาณ 35 ปี และเลิกเล่นการพนันฟุตบอลมาแล้วสักกระยะหนึ่ง

8. นายไปป์ (นามสมมติ) อายุ 27 ปี เติบโตมาในครอบครัวที่มีฐานะดี มีรายได้ประมาณ 200,000 บาทต่อเดือน แต่ไม่ค่อยใส่ใจลูก ไปป์เป็นคนมีประสาทสัมผัสพิเศษสามารถรับรู้เรื่องจิตวิญญาณได้ และเป็นคนเกรมັกจะทำบาปด้วยความคึกคะนอง หลังจากที่ไปป์เรียนจบชั้นม. 3 ก็ตัดสินใจเลือกคบเพื่อนกลุ่มที่ไม่เรียนหนังสือและไม่เรียนต่อ หันมาเล่นการพนันฟุตบอลเป็นอาชีพเพราะเพื่อนที่คบเล่นกันหมด รวมทั้งติดยาเสพติดหลายประเภท ไปป์เล่นการพนันฟุตบอลมาเป็นระยะเวลา 5 ปี เลิกเล่นการพนันฟุตบอลมาแล้วเกือบ 5 ปี

9. นายปอ (นามสมมติ) อายุ 24 ปี พ่อของปอเป็นคนดูแลและแข็งแกร่ง ปอจึงมักต่อต้านความคิดหรือคำสั่งของพ่ออยู่เสมอ ตอนมัธยมต้นปอรู้สึกว่ามีเงินไม่พอใช้จึงเริ่มหาเงินด้วยการเล่นการพนันฟุตบอล เล่นการพนันฟุตบอลมาเป็นระยะเวลา 8 ปี มีบางช่วงเวลาถึงขั้นเป็นตัวแทนของโต๊ะพนันเลย เคยเล่นเสียสูงสุดถึง 800,000 บาท ปอเลิกเล่นการพนันฟุตบอลมาแล้ว 4 ปีตอนเข้าเรียนมหาวิทยาลัย

10. นายแวน (นามสมมติ) อายุ 19 ปี แวนเป็นลูกชายคนเล็ก มีพี่สาว 1 คน พ่อแม่ไม่ค่อยสนใจ แวนเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อนและเป็นคนชักนำให้เพื่อน ๆ เล่นการพนันฟุตบอล แวนเล่นการพนันฟุตบอลเพราะชื่นชอบกีฬาฟุตบอล ชอบความตื่นเต้นเร้าใจ และอยากได้เงิน แวนเล่นการพนันฟุตบอลมาเป็นระยะเวลา 6 ปี เลิกเล่นการพนันฟุตบอลมาแล้ว 2 สัปดาห์

11. นายเมี่ยม (นามสมมติ) อายุ 23 ปี เมี่ยมเป็นคนมีเหตุผลและมีความคิด ตอนมัธยมต้นเมี่ยมเป็นนักฟุตบอลของโรงเรียน ด้วยความที่เป็นคนรักฟุตบอลประกอบกับความอยากได้เงินจึงเล่นการพนันฟุตบอล เมี่ยมเล่นการพนันฟุตบอลมาเป็นระยะเวลา 6 ปี เลิกเล่นการพนันฟุตบอลมาแล้ว 4 ปี

12. นายเก่ง (นามสมมติ) อายุ 23 ปี เก่งเล่นการพนันฟุตบอลตั้งแต่อายุ 15 ปี เพราะอยากรู้วิธีการเล่นประกอบกับมีโต๊ะพนันอยู่ใกล้บ้าน เก่งเล่นการพนันฟุตบอลมาเรื่อย ๆ จนกระทั่งเข้ามหาวิทยาลัยซึ่งอยู่ต่างจังหวัด ทำให้ต้องอยู่หอพักและมีอิสระในการใช้ชีวิตมากขึ้น เก่งเป็นคนมีโชคด้านการพนัน เขามักจะเล่นได้มากกว่าเล่นเสียจึงไม่เคยมีปัญหาการเงิน เก่งเล่นการพนันฟุตบอลมาเป็นระยะเวลา 5 ปี เลิกเล่นการพนันฟุตบอลมาแล้ว 2-3 ปี

13. นางสาวเบลล์ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี เบลล์เป็นลูกสาวคนโต มีน้องชาย 1 คนชอบเล่นการพนันฟุตบอลเหมือนกัน เบลล์เป็นคนมีความมั่นใจในตัวเองสูง กล้าคิด กล้าทำ และมีอิสระในการตัดสินใจทำเรื่องต่าง ๆ ด้วยตัวเอง เบลล์เล่นการพนันฟุตบอลเพราะคิดว่าเล่นสนุก ๆ และสามารถควบคุมตัวเองได้จึงไม่น่าจะเกิดความเสียหายมากมายนัก อีกทั้งกลุ่มเพื่อนก็มองว่าเล่นพนันฟุตบอลทำให้ดูเท่หัดด้วย เป็นกระแสความเชื่อของวัยรุ่น เบลล์เล่นการพนันฟุตบอลมาเป็นระยะเวลา 2 ปี และเลิกเล่นการพนันฟุตบอลมาแล้ว 4 ปี

14. นายจู (นามสมมติ) อายุ 24 ปี จูเรียนหนังสืออยู่ต่างจังหวัดตั้งแต่เด็ก จูชอบดูฟุตบอลมากและคิดว่าถ้าไม่เล่นการพนันทำให้ดูฟุตบอลไม่สนุก รวมทั้งช่องทางการเข้าถึงสถานที่เล่นค่อนข้างง่าย จูเล่นการพนันฟุตบอลอยู่ 5 ปี และเลิกเล่นการพนันฟุตบอลมาแล้ว 4 ปี

15. นายไก่อ่ (นามสมมติ) อายุ 25 ปี ไก่อ่เลิกคบเพื่อนผิดกลุ่มจึงลองเล่นการพนันฟุตบอลตามเพื่อน ไก่อ่เล่นการพนันฟุตบอลตั้งแต่เรียนมหาวิทยาลัยปี 2 จนถึงปี 5 ไก่อ่เรียนอยู่ต่างจังหวัดทำให้พ่อแม่ไม่สามารถดูแลได้อย่างใกล้ชิด ไก่อ่เล่นการพนันฟุตบอลมาเป็นระยะเวลา 4 ปี เลิกเล่นการพนันฟุตบอลมาแล้ว 2 ปี

16. นายเบียร์ (นามสมมติ) อายุ 22 ปี เบียร์เล่นการพนันฟุตบอลตั้งแต่ 5 จนถึงมหาวิทยาลัยปี 3 เพราะอยากได้เงินและเพื่อนในกลุ่มเกือบทุกคนเล่นการพนันฟุตบอล โดยปกติเบียร์ใช้เงินในการเล่นคู่ละ 2,000-3,000 บาท เบียร์เล่นการพนันฟุตบอลมาเป็นระยะเวลา 5 ปี เลิกเล่นการพนันฟุตบอลมาแล้ว 1 ปีเศษ

17. นายจอห์น (นามสมมติ) อายุ 21 ปี จอห์นเป็นคนมั่นใจในตัวเอง จอห์นเริ่มเล่นการพนันฟุตบอลโดยแบ่งความรับผิดชอบต่อกับเพื่อนตั้งแต่ 5 จากนั้นจึงค่อย ๆ พัฒนามาเป็นเล่นคนเดียว รับผิดชอบคนเดียว เล่นได้ 2 ปี จึงตัดสินใจเลิกเล่น ปัจจุบันจอห์นเลิกเล่นการพนันฟุตบอลมาแล้ว 2 ปี

18. นายสุจริต (นามสมมติ) อายุ 19 ปี สุจริตเป็นคนเรียนดีและมีมนุษยสัมพันธ์ดี เขาเล่นการพนันฟุตบอลเพราะเพื่อนชวนตอนเรียนอยู่ชั้นม. 4 ในตอนแรกเล่นเพื่อความสนุก แต่พอเล่นได้บ่อย ๆ จึงเล่นเพิ่มขึ้นจากวงเงินหลักร้อยเป็นหลักพันและหลักหมื่น ทั้งที่มีรายได้เดือนละ 3,500 บาท เขาเคยเล่นเสียสูงสุดถึง 90,000 บาท สุจริตเล่นการพนันฟุตบอลได้เกือบ 1 ปี ก็เลิกเล่น ปัจจุบันเลิกเล่นการพนันฟุตบอลมาแล้ว 4 ปี

19. นายหนุ่ม (นามสมมติ) อายุ 25 ปี หนุ่มไปเรียนมหาวิทยาลัยอยู่ต่างจังหวัด เพื่อนในกลุ่มชวนให้ลองเล่นการพนันฟุตบอล หนุ่มจึงเริ่มลองเล่นดู หนุ่มมีพี่ชายและน้องชายซึ่งเล่นการพนันฟุตบอล หนุ่มเล่นการพนันฟุตบอลมาเป็นระยะเวลา 6 ปี แต่เล่นในวงเงินไม่มากจึงไม่เคยมีปัญหาหนี้สิน ปัจจุบันเลิกเล่นการพนันฟุตบอลมาแล้ว 1 ปี

20. นายแมน (นามสมมติ) อายุ 25 ปี แมนเริ่มเล่นการพนันฟุตบอลตอนม. 5 เพราะอยากได้เงิน ชอบกีฬาฟุตบอลอยู่แล้ว และเพื่อนชักชวน เวลาดูฟุตบอลเป็นกลุ่มจะทำให้ดูสนุกขึ้น แมนเล่นพนันฟุตบอลในวงเงิน 1,000 บาทต่อคู่ ไม่เคยมีปัญหาการเงิน เล่นมาเป็นระยะเวลา 4-5 ปี และเลิกเล่นมาแล้ว 4 ปี

21. นายเชม (นามสมมติ) อายุ 22 ปี เชมเป็นคนค่อนข้างเกรและดี แม่เคยจับได้ว่าเล่นการพนันฟุตบอลตอนม. 3 และบอกให้เลิกเล่นหลายครั้งมาก แต่เชมไม่เคยเชื่อฟังเลยจนแม่เลิกพูดไปเอง เชมเริ่มเล่นการพนันฟุตบอลตั้งแต่ 1 เริ่มจากการแทงกับโต๊ะพนันในโรงเรียนโดยร่วมหุ้นกับเพื่อน และพัฒนาเป็นเล่นคนเดียวเพราะอยากได้เงินก้อนใหญ่ขึ้น เชมเล่นการพนันฟุตบอลมาเป็นระยะเวลา 10 ปี เลิกเล่นการพนันฟุตบอลมาแล้ว 1 ปี

22. นายตาล (นามสมมติ) อายุ 23 ปี ตาลเป็นคนต่างจังหวัด ครอบครัวมีฐานะปานกลาง เริ่มเล่นการพนันฟุตบอลตั้งแต่ 6 เพราะเพื่อนชวน จนกระทั่งเข้ามาเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ ต้องอาศัยอยู่หอพักกับเพื่อน ตาลจึงเริ่มเล่นการพนันฟุตบอลอย่างจริงจังมากขึ้น ตาลเล่นการพนันฟุตบอลอยู่ 5 ปี และเลิกเล่นการพนันฟุตบอลมาแล้ว 1 ปี

23. นายโชติ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี โชติเป็นคนเรียบร้อย พุดจาสุภาพ แต่มักชอบเลียนแบบเพื่อน โชติจึงเล่นการพนันฟุตบอลตามกระแสโดยหวังว่าจะได้เงินมาใช้เพิ่ม วงเงินที่ใช้ต่ำที่สุด 500 บาท และสูงที่สุด 2,000 บาทต่อคู่ โชติเล่นการพนันฟุตบอลมาเป็นระยะเวลา 1-2 ปี เลิกเล่นการพนันฟุตบอลมาแล้ว 4 ปี

24. นายมี (นามสมมติ) อายุ 21 ปี มีเริ่มเล่นการพนันฟุตบอลตั้งแต่ 3 โดยฝากรุ่นพี่ที่โรงเรียนไปส่งโต๊ะใหญ่ ช่วงแรก ๆ เล่นไม่มาก แต่พอเริ่มเล่นได้ติดต่อกันจึงเกิดอาการติดใจ และเริ่มเพิ่มวงเงินในการเล่นจนถึงหลักหมื่น มีเล่นการพนันฟุตบอลอยู่ 8 ปี จนถึงมหาวิทยาลัยปี 4 จึงตัดสินใจเลิกเล่น ปัจจุบันเลิกเล่นมาแล้ว 1 เดือน

25. นางสาวมาร์ (นามสมมติ) อายุ 40 ปี มาร์ทำธุรกิจร่วมกับครอบครัว แต่อาศัยอยู่กับเพื่อน มีรายได้ประมาณ 35,000 บาทต่อเดือน ด้วยนิสัยที่ตรงไปตรงมา มั่นใจในตัวเองสูง ชอบความเสี่ยง และกล้าได้กล้าเสีย มาร์จึงอยากเล่นการพนันฟุตบอล มาร์เริ่มเล่นการพนันฟุตบอลตั้งแต่การแข่งขันฟุตบอลโลกปี 1990 ที่อิตาลีเป็นเจ้าภาพ เล่นมานานถึง 13 ปี จึงเลิกเล่น มาร์เลิกเล่นการพนันฟุตบอลมา 3 ปีแล้ว

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้เป็นเพศชายจำนวน 22 ราย เพศหญิงจำนวน 3 ราย มีอายุตั้งแต่ 19-63 ปี ช่วงอายุที่มีมากที่สุดคือ 21-23 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ระยะเวลาในการเล่นการพนันฟุตบอลโดยเฉลี่ยคือ 6-7 ปี บุคลิกภาพโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างมี 3 ประการ คือ 1) มั่นใจในตัวเองสูง ไม่ใช่พวกอ่อนแอเหมือนกลุ่มผู้ติดยาเสพติด 2) ค่อนข้างดีใจ และเชื่อคนยาก และ 3) ชอบความเสี่ยง

การนำเสนอผลการวิจัยจะแบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1. ขั้นตอนการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลของกลุ่มผู้เล่นการพนันฟุตบอล
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลของกลุ่มผู้เล่นการพนันฟุตบอล
3. อิทธิพลของสื่อบุคคลและสื่อมวลชนที่มีต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลของกลุ่มผู้เล่นการพนันฟุตบอล
4. เนื้อหาสารของสื่อบุคคลและสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลของกลุ่มผู้เล่นการพนันฟุตบอล

ผลการวิจัย

1. ขั้นตอนการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอล

จากการศึกษาพบว่า ขั้นตอนการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลใกล้เคียงกับขั้นตอนการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าซึ่งรุ่งทิพ สุนทรโรทก (2541) ได้ทำการศึกษาและพบว่ามีขั้นตอนทั้งสิ้น 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการรับรู้ 2) การสำนึก 3) การสารภาพ และ 4) การดำเนินการเพื่อการยุติการเสพยาบ้า ในส่วนของผลการวิจัยเกี่ยวกับขั้นตอนการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลพบว่า ผู้เล่นการพนันฟุตบอลมีขั้นตอนในการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลสรุปได้เป็น 4 ขั้นตอนเช่นกัน ดังต่อไปนี้

- 1.1 ขั้นรับรู้ปัญหาและเกิดความเปลี่ยนแปลง
- 1.2 ขั้นการเกิดสำนึก
- 1.3 ขั้นเลือกแนวทางปฏิบัติ
- 1.4 ขั้นลงมือปฏิบัติ

ขั้นตอนแต่ละขั้นอธิบายได้ดังนี้

1.1 ขั้นรับรู้ปัญหาและขั้นเกิดความเปลี่ยนแปลง

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนแรกของการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอล ผู้เล่นการพนันฟุตบอลแต่ละคนอาจมีการรับรู้ปัญหาและมีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างในเวลาใกล้เคียงกัน ซึ่งขั้นตอนนี้สามารถแบ่งได้เป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

1.1.1 ขั้นรับรู้ปัญหาของการเล่นการพนันฟุตบอล

ผู้เล่นการพนันฟุตบอลจะเริ่มรับรู้ว่าการเล่นการพนันฟุตบอลเป็นบ่อเกิดทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย โดยอาจรับรู้ปัญหาคด้วยตัวเองหรือรับรู้ปัญหาจากการสื่อสารกับบุคคลอื่นรอบข้าง ปัญหาต่าง ๆ จะแบ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเองและปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้อื่น ดังต่อไปนี้

1.1.1.1 ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเอง

แบ่งได้เป็นปัญหาด้านจิตใจและปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิต

ก. ปัญหาด้านจิตใจ

เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการเล่นการพนันฟุตบอลกลายเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของผู้เล่นการพนันฟุตบอล เช่น ทำให้เกิดความไม่สบายใจ ทุกข์ใจ กลุ้มใจ วุ่นวายใจ เครียด เป็นต้น ปัญหาด้านจิตใจนี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นต่อเนื่องมาจากปัญหา

อื่น ๆ ที่เกิดขึ้นมาก่อน เช่น เป็นหนี้สิน การได้รับรู้ทำที่ไม่พึงพอใจของบุคคลใกล้ชิด หรือเกิดความกลัวใจจากการทำงานหรือการเรียน

1. ปัญหาความเครียดซึ่งเกิดมาจากการเป็นหนี้สินมาก

ปัญหาหนี้สินนั้นสามารถเกิดขึ้นได้จากตัวผู้เล่นการพนันฟุตบอลเองหรือเกิดจากการรับฝากแทงพนันฟุตบอลจากผู้อื่น เมื่อเสียพนันแล้วผู้ฝากแทงไม่จ่ายหนี้จึงทำให้หนี้สินตกเป็นของผู้รับฝากแทงซึ่งจะต้องรับผิดชอบเพียงคนเดียว

สำหรับจำนวนเงินที่เป็นหนี้สินซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความรุนแรงของปัญหาหนี้สินและความสามารถในการใช้หนี้ของกลุ่มตัวอย่างนั้นจะแสดงจากตัวอย่างต่อไปนี้ โดยผู้วิจัยได้จัดลำดับตามจำนวนเงินที่เป็นหนี้สินและความรุนแรงของปัญหาจากน้อยไปหามาก ดังนี้

นายเมี่ยม (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “มีช่วงหนึ่งที่ไม่ไหวแล้ว เสียเยอะ ต้องบอกแม่ให้ช่วย”

นายจอห์น (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “มันเสียเยอะ ครั้งล่าสุดที่เสียประมาณ 13,000-14,000 กระวนกระวายใจว่าจะหาเงินจากไหนมาจ่ายโต๊ะดี”

นางสาวเล็ก (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “เสียเยอะไม่มีเงินจ่ายและเพื่อนฝาก พอเสียแล้วไม่จ่าย หนี้เพื่อนกลายเป็นหนี้เรา”

นายตาล (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “เลิกครั้งที่ 2 เพราะเสียเยอะ ต้องยืมเงินคนอื่นมาจ่าย ช่วงที่ไม่มีเงินคือไม่มีเงินแม่แต่จะมาเรียน”

นายเชม (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “เสียครั้งล่าสุดก่อนเลิก 50,000 บาท โคนรู๊สึกจะ 30 คู่ ไม่มีคูไหนได้เลย เงินมันไม่พอจ่ายก็รีบกวไปทั่วเลย”

นายชาญวิทย์ (นามสมมติ) อายุ 39 ปี กล่าวว่า “เสียต่อเนื่องเงินเริ่มหมด เริ่มเกิดหนี้สิน ปัญหามันเริ่มสะสม เริ่มแก้ไขปัญหาด้วยตัวเองไม่ได้ ต้องไปยืมคนอื่นไปสร้างปัญหาให้คนอื่นด้วย”

นายมี (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “เลิกครั้งแรกตอน ม. 5 เสียหนักประมาณ 60,000 บาท คั้นรันทาเงินทั้งอาทิตย์เลย ไม่เป็นอันเรียนเลย”

นายสุจริต (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “เสียเยอะประมาณ 90,000 บาท ต้องบอกพ่อแม่”

นายแวน (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “เป็นหนี้เยอะ รู๊สึกว่ามันไม่ไหวแล้ว มันเป็นความทุกข์ใจใจ เราไม่มีเงินแต่มันมีเวลาให้เราต้องหาเงินมาใช้เขาให้ได้”

นายราเชนทร์ (นามสมมติ) อายุ 63 ปี กล่าวว่า “เสียเยอะเกินไปแล้ว เกินขีดจำกัด”

นางสาวมาร์ (นามสมมติ) อายุ 40 ปี กล่าวว่า “เป็นหนี้เยอะ ประมาณ 400,000 บาท เงินจำนวนนี้โดนเพื่อนฝากแทงแล้วไม่จ่ายประมาณ 80,000 บาท”

นายปอ (นามสมมติ) อายุ 24 ปี กล่าวว่า “พอให้เงินในแบบที่เราใช้ได้อย่างสบายใจ แต่เราก้ยังไม่พออยู่ดี ยังเล่นต่อจนกระทั่งเสีย 800,000”

ปัญหาหนี้สินเป็นปัญหาสำคัญที่สุดที่ทำให้ผู้เล่นการพนันฟุตบอลตระหนักถึงพฤติกรรมที่ตนกำลังกระทำอยู่และมีผลให้เลิกเล่นการพนันฟุตบอลในที่สุด จะเห็นได้ว่ามีกลุ่มตัวอย่างถึง 12 ราย จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 ราย ที่มีปัญหาหนี้สินซึ่งมีความระดับความรุนแรงมากน้อยแตกต่างกัน จำนวนเงินที่เป็นหนี้อยู่ระหว่างประมาณ 10,000 บาท ถึง 800,000 บาท ซึ่งถือว่ามากสำหรับกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีอายุเฉลี่ยไม่เกิน 30 ปี (ซึ่งคาดว่ากลุ่มตัวอย่างน่าจะมีรายได้ทั้งหมดประมาณเดือนละ 10,000 บาท)

2. ได้รับรู้ทำที่ไม่พอใจของบุคคลใกล้ชิด

คือ ทำที่ไม่พอใจ โดยการต่อว่า ทำที่ดูถูก ทำที่ไม่เห็นด้วยกับการเล่นการพนันฟุตบอล ของสมาชิกในครอบครัว แฟน และเพื่อน ซึ่งทำให้ผู้เล่นการพนันฟุตบอลรู้สึกเสียใจ อาย และไม่สบายใจ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นายมี (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ตอนม. 5 เสียหนักประมาณ 60,000 บาท สุดท้ายก็ต้องบอกที่บ้านว่าเสียพนัน ก็โดนต่อว่าว่าไปเล่นทำไม อยากได้อะไรก็ขอ ไปเล่นอย่างนี้มันมีปัญหา”

นายไปป์ (นามสมมติ) อายุ 27 ปี กล่าวว่า “น้องเรียนเก่ง เรียนศิลปากร กำลังจะได้เกียรตินิยม ที่เล่นการพนัน น้องจะอายขนาดไหน น้องขอไว้ด้วยว่าพี่ไปป์โตแล้ว ต้องทำอะไรเป็นชิ้นเป็นอันได้แล้ว”

นายปัด (นามสมมติ) อายุ 28 ปี กล่าวว่า “ตอนเลิกครั้งแรกอยากเป็นคนดีเพราะเพื่อนดูถูกว่าเรียนก็สูงมาเล่นการพนันทำไม” ส่วนเลิกครั้งที่สองคือ “แฟนขอเขาบอกว่าถ้ายังเล่นอยู่จะดูไม่มั่นคง ไม่ปลอดภัย อันตราย ผมเชื่อเพราะเขาแนะนำในสิ่งที่ดี ๆ”

นายตาล (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “เคยเลิกเล่นไปเกือบครึ่งปีเพราะมีแฟน เขาไม่ยอมให้เล่น ก็เลยหยุดไปเฉย ๆ”

การสื่อสารกับบุคคลใกล้ชิดทำให้ผู้เล่นการพนันฟุตบอลได้รับรู้ความคิดเห็นและความรู้สึกของบุคคลอื่นที่มีต่อพฤติกรรมการเล่นของตน ได้แก่ ความไม่พอใจ ดูถูก ไม่ชอบให้เล่นการพนันฟุตบอล ซึ่งจะส่งผลต่อจิตใจและความรู้สึกของผู้เล่นการพนันฟุตบอลและมีผลต่อการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอล

3. ปัญหาความกลัวใจเรื่องการทำงานหรือการเรียน

ปัญหาการทำงานหรือการเรียนทำให้ผู้เล่นการพนันฟุตบอล รู้สึกกังวลใจเกี่ยวกับสิ่งที่ตัวเองต้องรับผิดชอบอยู่แต่ไม่สามารถทำได้เต็มที่เพราะจิตใจฝักใฝ่อยู่กับการพนันฟุตบอลมากกว่าการทำงานหรือการเรียน ตัวอย่างเช่น

นายชาญวิทย์ (นามสมมติ) อายุ 39 ปี กล่าวว่า “ภาวะการทำงานเสียไป งานออกแบบต้องใช้สมาธิมากในการคิดงาน แต่วันหนึ่ง ๆ เราเสียเวลาไปกับการวิเคราะห์บอล การติดตามข่าว ซึ่งเป็นการใช้เวลาผิดประเภทไป”

นายตาล (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “มีปัญหาการเรียน คนเล่นบอลจะเรียนไม่ได้เต็มที่แน่นอน”

ข. ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิต

ในงานวิจัยนี้มีกลุ่มตัวอย่างเพียงรายเดียวที่ประสบปัญหาด้านนี้ ส่วนกลุ่มตัวอย่างรายอื่นไม่มีปัญหาหรือมีปัญหาที่ไม่รุนแรงจนถึงขั้นส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิต จากการสอบถามทำให้ทราบว่ามีการถูกข่มขู่บ้างเล็กน้อย ๆ ให้ใช้หนี้ให้ทันเวลาเท่านั้น ไม่ถึงขั้นจะเอาชีวิต และผู้ข่มขู่ก็มักจะเป็นคนที่รู้จักกันอยู่แล้ว เช่น รุ่นพี่ในโรงเรียนหรือเพื่อนซึ่งเป็นตัวแทนระหว่างผู้เล่นกับเจ้ามือหรือโต๊ะ จึงทำให้ระดับความรุนแรงไม่มากจนถึงขั้นทำให้กลุ่มตัวอย่างเริ่มคิดว่าจะเลิกเล่นการพนันฟุตบอล กลุ่มตัวอย่างรายนั้นคือ

นายแวน (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “เคยถูกเจ้าหนี้ตามถึงบ้านและบอกว่าจะฆ่าผมแล้ว ผมต้องหนีไปนครศรีธรรมราช”

ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตเป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากปัญหาหนี้สิน เมื่อผู้เล่นการพนันฟุตบอลมีหนี้สินมากและไม่มีเงินใช้หนี้ ก็จะเกิดปัญหาการทวงหนี้ซึ่งมีระดับความรุนแรงแตกต่างกัน การทวงหนี้อย่างรุนแรงซึ่งก่อให้เกิดปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตก็มีส่วนทำให้ผู้เล่นการพนันฟุตบอลเริ่มตระหนักถึงพฤติกรรมของตน

1.1.1.2 การรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้อื่น

หมายถึง การที่ผู้เล่นการพนันฟุตบอลได้เห็นหรือรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับบุคคลใกล้ชิด ได้แก่ ปัญหาหนี้สินของเพื่อนและการที่เพื่อนถูกข่มขู่ทำร้ายร่างกาย ตัวอย่างจากคำกล่าวของ

นายเบียร์ (นามสมมติ) อายุ 22 ปี ที่ว่า “เพื่อนที่เล่นด้วยกันเสียเยอะมากและบอกว่าจะเลิกเล่นแล้ว ก็เลยเลิกเล่นกันหมดเลย”

นายจอห์น (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “มีเพื่อนคนหนึ่งเสียไปเกือบแสน โต๊ะตามทวงถึงบ้าน โคนอิงมาแล้ว ต้องหนีไปเชียงใหม่ ให้พ่อเคลียร์อยู่ เดี่ยวค่อยกลับมา เราก็น่าจะเลิกบ้าง”

นายโชติ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวถึงเหตุการณ์ที่ทำให้คิดจะเลิกเล่นการพนันฟุตบอลว่า “เห็นเพื่อนเสียเป็นแสน”

นางสาวเบลล์ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “เห็นคนที่มีประสบการณ์แยะ ๆ เยอะ ทำให้ค่อย ๆ คิดได้เอง”

นายแวน (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “มีเพื่อน โคนเอาเป็นจ้อหัว มีผลให้ผมเลิกมาก ไม่มีใครอยากมีชีวิตที่ต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ ต้องระแวงอยู่ตลอดเวลา”

นอกจากปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เล่นการพนันฟุตบอลเองแล้ว ปัญหาที่ผู้เล่นการพนันฟุตบอลได้รับรู้จากบุคคลใกล้ชิดก็มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลเช่นกัน ปัญหาของผู้อื่นเป็นตัวอย่างให้แก่ผู้เล่นการพนันฟุตบอลได้ ทำให้ผู้เล่นการพนันฟุตบอลคิดได้ว่าควรเลิกพฤติกรรมเดิมก่อนที่จะตกอยู่ในสถานการณ์เช่นเดียวกับเพื่อน ถึงแม้ว่าในปัจจุบันสถานการณ์ของตนเองอาจจะยังไม่รุนแรงหรือเลวร้ายเท่ากับผู้อื่นก็ตาม กรณีนี้แตกต่างจากกรณีแรกคืออาจจะยังไม่ต้องเกิดปัญหขึ้นกับตัวเองเพียงแต่เห็นปัญหาของผู้อื่นก็เกิดความตระหนักแล้ว

อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างเริ่มกระบวนการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลเพราะได้รับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเองมากกว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้อื่น นอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่าง 2 รายที่ได้รับรู้ทั้งปัญหาของตัวเองและปัญหาของผู้อื่นซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัญหาส่วนตัวเพียงอย่างเดียวมีน้ำหนักไม่มากพอต่อการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลของพวกเขา สะท้อนว่าปัญหาของผู้อื่นก็สามารถมีผลต่อการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้เช่นกัน

1.1.2 ชั้นเกิดความเปลี่ยนแปลง

เนื่องจากมีกลุ่มตัวอย่างบางราย เช่น กลุ่มแรกที่ได้กล่าวมาแล้ว ได้ผ่านขั้นตอนของการรับรู้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการพนันฟุตบอลเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้นแล้วก็เริ่มตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลเลย แต่ทว่ายังมีกลุ่มตัวอย่างอีก 2 กลุ่มที่เริ่มกระบวนการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลเพราะสาเหตุอื่น คือ *กลุ่มแรก* ตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลเพราะได้รับรู้ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งเกิดความเปลี่ยนแปลงภายในตัวผู้เล่นการพนันฟุตบอลและเกิดความเปลี่ยนแปลงภายนอกด้วย และ*กลุ่มที่สอง* ตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลเพราะเกิดความเปลี่ยนแปลงภายนอกคือสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปเพียงอย่างเดียวโดยไม่ได้ผ่านขั้นตอนการรับรู้ปัญหาเลย ดังนั้นผู้วิจัยจึงแยกชั้นเกิดความเปลี่ยนแปลงนี้ออกจากชั้นรับรู้ปัญหา แต่ยังคงจัดอยู่ในขั้นตอนแรกของกระบวนการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอล

ชั้นเกิดความเปลี่ยนแปลงนี้เปรียบเสมือนจุดเปลี่ยนที่มีผลทำให้ผู้ที่เล่นการพนันฟุตบอลเลิกเล่นการพนันฟุตบอล ซึ่งจัดความเปลี่ยนแปลงได้เป็น 2 ประการ คือ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากภายในตัวผู้เล่นการพนันฟุตบอลและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากภายนอก

1.1.2.1 ความเปลี่ยนแปลงภายใน

คือ การมีวุฒิภาวะสูงขึ้น หมายถึง การมีอายุมากขึ้น การเปลี่ยนระดับการศึกษาจากระดับมัธยมศึกษาเป็นระดับอุดมศึกษา และการเปลี่ยนจากวัยเรียนเริ่มเข้าสู่วัยทำงาน ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรม เห็นได้จากคำกล่าวของ

นางสาวเค็ก (นามสมมติ) อายุ 21 ปี ที่ว่า “เลิกชอบแรกเพราะเสียเยอะ แต่เลิกชอบสองตอนมัธยมจะเข้ามหาวิทยาลัย เดิมเป็นวัยรุ่นเปลี่ยนเป็นผู้ใหญ่ก็เลยคิดได้”

นางสาวเบลล์ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ตอนนั้นกำลังจะเอ็นทรานซ์ ก็หันเหความสนใจไปในเรื่องการเข้ามหาวิทยาลัย รู้สึกว่าเราโตขึ้นด้วย”

นายมี (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “เลิกครั้งที่สองรู้สึกว่า เราโตพอแล้ว เราได้รับประสบการณ์ที่แย่ ๆ มาหมดแล้ว มันควรจะหยุดได้แล้ว เดี่ยวเราก็กต้องทำงานแล้ว ถ้าเราทำงานแล้วเรายังเล่นอยู่ เงินเดือนที่ได้มามันจะหมดไปกับตรงนี้ มันไม่ได้อะไรเลย”

1.1.2.2 ความเปลี่ยนแปลงภายนอก

คือ สภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป มีผลให้ผู้เล่นการพนันฟุตบอลเลิกเล่นการพนันไปโดยปริยาย ความเปลี่ยนแปลงภายนอกสรุปได้เป็น

ก. ไม่มีช่องทางการเล่นพนันที่สะดวก

โดยปกติแล้วผู้เล่นการพนันฟุตบอลจะเล่นการพนันฟุตบอลกับโต๊ะพนันที่สะดวกทั้งในเรื่องสถานที่เล่น ช่องทางการติดต่อทั้งการติดต่อโดยตรงกับโต๊ะพนันและโดยผ่านตัวแทนของโต๊ะพนัน การรับ-จ่ายเงิน และความน่าไว้วางใจของโต๊ะพนันหรือตัวแทน เช่น โต๊ะพนันตั้งอยู่ใกล้ที่พักหรือไม่ การเดินทางสะดวกหรือไม่ สามารถติดต่อกับโต๊ะพนันโดยตรงได้หรือไม่ ถ้าต้องติดต่อผ่านตัวแทนของโต๊ะพนัน ตัวแทนนั้นไว้วางใจได้หรือไม่ ดังนั้นเมื่อโต๊ะพนันหรือสถานที่เล่นต้องปิดตัวลงไม่ว่าด้วยสาเหตุใดหรือมีการย้ายที่อยู่ใหม่ซึ่งทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเล่นจึงมีผลให้ผู้เล่นการพนันฟุตบอลต้องเลิกเล่นการพนันฟุตบอลเนื่องจากผู้เล่นการพนันฟุตบอลจะต้องหาโต๊ะพนันใหม่ที่ไว้วางใจได้และสะดวกซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายนักและต้องใช้ความพยายามมากพอสมควร นอกจากนี้เจ้ามือหรือโต๊ะพนันจะระมัดระวังในการรับแทงพนันฟุตบอลจากลูกค้าหน้าใหม่ซึ่งยังไม่มีคำแนะนำเชื่อถือมากเป็นพิเศษ ไม่สามารถรับแทงพนันได้อย่างเปิดเผยเพราะการพนันฟุตบอลเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ด้วยสาเหตุนี้ยังทำให้การหาโต๊ะพนันใหม่ยากมากขึ้นดังคำกล่าวของ

นายริท (นามสมมติ) อายุ 22 ปี ที่ว่า “ผมเล่นพนันบอลเพราะเล่นสะดวก ปกติจะเล่นกับบ่อนที่สนิทที่สุด แต่พอบ่อนโดนจับ ผมก็เลยเลิกเล่น”

นายไก่อ (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “ร้านที่เล่นปิดกันหมด ผมชอบเข้าไปแทงที่ร้านมากกว่าโทรศัพท์ ถ้าแทงทางโทรศัพท์มันจะผูกพันกว่าเพราะเราอาจผลอ

แพงลมไปคือจริง ๆ แล้วไม่มีเงินแต่ตกลงเล่นปากเปล่าไปก่อน ถ้าเสียแล้วค่อยหาทางแก้ แต่เข้าไป
 แพงที่ร้านต้องมีเงินจริง ๆ ไปจ่ายตรงนั้นเลย จะแพงลมไม่ได้”

นายตาล (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “สมัยก่อนอยู่ในสถานที่
 ที่มีโต๊ะพนันเยอะ แถวหอพักที่อยู่มีโต๊ะพนันบอล 6-7 โต๊ะ ตอนหลังย้ายที่อยู่ใหม่ ไม่มีโต๊ะให้เล่น
 และก็ไม่ได้ชวนขวายที่จะหาด้วย”

ข. สังคมแวดล้อมของผู้เล่นการพนันฟุตบอลเปลี่ยนแปลงไป

ผู้เล่นการพนันฟุตบอลที่อยู่ในสังคมเดิมเป็นเวลานาน เช่น อยู่ใน
 โรงเรียนเดิม มหาวิทยาลัยเดิม ซึ่งทำให้คบกับเพื่อนกลุ่มเดิมที่เล่นการพนันฟุตบอลและยังคงเล่น
 การพนันฟุตบอลต่อไป แต่เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงคือการต้องเปลี่ยนไปอยู่ในอีกสังคมหนึ่งซึ่ง
 แตกต่างจากสังคมเดิมและมีการเปลี่ยนกลุ่มเพื่อนจึงมีผลต่อความคิดที่จะเลิกเล่นการพนันฟุตบอล
 เช่น

นางสาวเบลล์ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ต้องไปเรียน
 ต่างจังหวัดไปอยู่อีกสังคมซึ่งเปลี่ยนไปพอสมควร เพื่อนใหม่ก็ไม่ได้เล่นการพนัน”

นายดิง (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “พอจบมหาวิทยาลัยก็ห่าง
 เพื่อนซึ่งปกติจะฝากไปแพง”

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เกิดความเปลี่ยนแปลงภายนอกซึ่งมีผล
 ต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลมีจำนวนมากว่ากลุ่มตัวอย่างที่เกิดความเปลี่ยนแปลงภายใน
 เล็กน้อย และมีกลุ่มตัวอย่าง 1 รายที่มีความเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก

อย่างไรก็ตามมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 รายที่เริ่มตัดสินใจเลิกเล่นการพนัน
 ฟุตบอลโดยไม่ผ่านขั้นตอนการรับรู้ปัญหาและเกิดความเปลี่ยนแปลง แต่ข้ามขั้นตอนไปสู่ขั้นตอนที่
 2 ของขั้นตอนการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลซึ่งก็คือขั้นการเกิดสำนึก

1.2 ขั้นการเกิดสำนึก

ขั้นตอนนี้คือขั้นที่ผู้เล่นการพนันฟุตบอลได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเล่นการ
 พนันฟุตบอลและมีความรู้สึกที่ปัญหาดังกล่าวมีผลกระทบต่อตัวเองและผู้อื่น และควรที่จะแก้ไข
 ปรับปรุง ขั้นสำนึกสรุปได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

1.2.1 สำนึกเกี่ยวกับการเงิน

1.2.1.1 รู้สึกเสียดายเงิน

จากคำถามในส่วนที่ 2 ของแนวคำถามในการสัมภาษณ์คือส่วนของ
 พฤติกรรมการเล่นการพนันฟุตบอลที่ว่าเหตุใดจึงเลิกเล่นการพนันฟุตบอล ผู้วิจัยได้พบว่า เริ่มแรกผู้เล่น

การพนันฟุตบอลส่วนใหญ่เล่นการพนันฟุตบอลเพราะอยากได้เงิน และก่อนที่จะลงมือเล่นจริง ๆ มักจะคิดว่าตนจะได้เงินมากกว่าเสีย รวมทั้งเชื่อว่าการพนันฟุตบอลมิได้มีเสีย ถ้าเสียเงินไปก็มีโอกาสได้คืนกลับมา ซึ่งในระยะแรกผู้เล่นการพนันฟุตบอลมักจะเล่นได้มากกว่าเสีย เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้เล่นการพนันฟุตบอลที่เล่นเสียตั้งแต่เริ่มแรกมักจะเลิกเล่นการพนันฟุตบอลเลยจึงไม่กลายเป็นนักพนัน ส่วนผู้ที่เล่นได้ตั้งแต่เริ่มแรกก็จะเล่นต่อไปและกลายเป็นนักพนันในที่สุด เมื่อผู้เล่นการพนันฟุตบอลกลายเป็นนักพนันและเล่นการพนันฟุตบอลต่อไปสักระยะก็จะเริ่มเสียมากกว่าได้ หรืออาจจะมีได้บ้างสลับกันไป จึงยังไม่ขาดทุนมากนักและยังคงเล่นการพนันฟุตบอลต่อไปด้วยความคาดหวังที่จะเอาเงินคืน เมื่อเล่นการพนันฟุตบอลไปจนกระทั่งเสียมากกว่าได้อย่างเห็นได้ชัดและเริ่มมีปัญหาหนี้สิน ผู้เล่นการพนันฟุตบอลจึงจะเริ่มเปลี่ยนความคิดความเชื่อและเกิดความรู้สึกเสียขายเงินที่สูญเสียไปกับการพนันฟุตบอล ดังคำกล่าวของ

นางสาวเล็ก (นามสมมติ) อายุ 21 ปี ที่ว่า “เหตุผลหลักคือคิดว่าเล่นไปก็เสียมากกว่าได้เพราะฟุตบอลมันไม่แน่นอน ทำให้คิดได้ว่าจะเลิก”

นายริท (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “เลิกเล่นเพราะรู้สึกเปลืองเงิน”

นายเมี่ยม (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “รู้แล้วว่ามันไม่มีประโยชน์ เล่นไปก็เสีย ถึงได้เงินมาเราก็ใช้เร็ว เพราะมันเป็นเงินที่ได้มาง่าย ก็เลยใช้ง่าย อยู่เฉย ๆ ดีที่สุด”

นายจอห์น (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ตอนนั้นเสียไปเยอะ โชคดีที่ได้งานเว็บมาทำ ก็คิดว่าจบงานนี้จะเคลียร์หนี้ให้เสร็จ รู้สึกเสียขายที่เราอดส่ำหาเงินมาได้ตั้งเยอะ แต่เราก็ต้องเสียไป”

นายเซม (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “เราเอาสมุดบันทึกมาสรุปรวมเราก็ได้เยอะมาก แต่ทำไมเราถึงไม่มีเงิน เลยเสียขายเงิน เงินมันน่าจะมีประโยชน์มากกว่านี้”

นายโชติ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “รู้สึกว่าการพนันไปก็ไม่ได้อะไรขึ้นมา มีแต่เสีย ไม่อยากเสียเงินมากไปกว่านี้แล้ว”

นายเอก (นามสมมติ) อายุ 48 ปี กล่าวว่า “มันไม่ได้ประโยชน์ ไม่ได้อะไรกลับมา รู้ว่าคนเสียมากกว่าได้ ก็ไม่รู้อะไรจะเสียไปทำไม”

นายหนุ่ม (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “รู้สึกว่าการพนันแล้วมันเสียมากกว่าได้”

นายราเชนทร์ (นามสมมติ) อายุ 63 ปี กล่าวว่า “การพนันไม่มีค่าที่ได้ เข้ามือจะได้เปรียบ คนเล่นจะเสียเปรียบ ไม่เล่นเสียดีที่สุด”

นายแมน (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “ไม่รู้จะเล่นไปทำไม เล่นไปแล้วมันไม่มีเงินก้อนจริง ๆ ขึ้นมา เล่นมาได้ เล่นต่อก็เสียอีก มันคิดลบมากกว่าด้วยซ้ำ”

จะสังเกตได้ว่ามีกลุ่มตัวอย่างที่เกิดความสำนึกรู้สึกเสียขายเงินมากพอสมควรถึง 10 รายจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 ราย

1.2.1.2 รู้สึกว่ามีเงินพอใช้อยู่แล้ว

มีกลุ่มตัวอย่างอยู่กลุ่มหนึ่งก่อนที่จะเล่นการพนันฟุตบอลก็มีเงินพอใช้อยู่แล้ว แต่มีความรู้สึกว่ายังไม่พอและอยากได้เงินมาใช้เพิ่ม จึงเริ่มเล่นการพนันฟุตบอล แต่เมื่อเล่นไปเรื่อย ๆ กลับทำให้ผู้เล่นมีเงินไม่พอใช้ จึงทำให้ย้อนกลับไปคิดเปรียบเทียบว่าตอนที่ไม้อเล่นการพนันฟุตบอลก็มีเงินใช้อย่างเพียงพอและเริ่มสำนึกได้ ตัวอย่างได้แก่

นายปอ (นามสมมติ) อายุ 24 ปี กล่าวว่า “คิดว่าถ้าเราไม่เล่นเงินเรา จะพอใช้หรือไม่ ช่วงแรกที่เร เล่นเงินเราไม่พอ พอหลัง ๆ มันไม่ไห้แล้ว เงินเราพอแล้ว”

นายแวน (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “คิดได้ว่าตอนนี้มีเงินใช้สบาย ๆ อยู่แล้ว ไม่จำเป็นจะต้องเล่นการพนันเลย”

นางสาวเบลล์ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “วันหนึ่งมานั่งคิดว่าเงินที่พ่อแม่ให้เรามันก็เยอะเหมือนกัน ถ้าเราไม่เล่นบอล เราก็มียเงินใช้แน่ ๆ แต่ถ้าเราเล่นบอลอาจจะ มีหรือไม่มีก็ได้”

นายสุจรีต (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “ต้องไปเล่นการพนันทำไม ทั้งที่เราก้ไม่ได้เดือดร้อนอะไร อยากได้อะไรพ่อแม่ก็ให้”

ผู้เล่นการพนันฟุตบอลกลุ่มนี้มีวัตถุประสงค์ในการเล่นการพนันฟุตบอลเพื่อเงินเหมือนกับผู้เล่นการพนันฟุตบอลรายอื่นทั่วไป แต่เมื่อรู้สึกสำนึกว่าตนเองมีเงินใช้จ่ายได้อย่างเพียงพอแล้ว ทำให้คิดได้ว่าไม่จำเป็นต้องเล่นการพนันฟุตบอลเพื่อหาเงินมาใช้เพิ่มอีกแล้ว

1.2.2 สำนึกเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่และอนาคต

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้เล่นการพนันฟุตบอลจะเริ่มคิดถึงความเดือดร้อนของตัวเองและคนรอบข้าง รวมทั้งสิ่งที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต การสำนึกนี้สรุปลได้เป็น ความสำนึกว่าการพนันสร้างความเดือดร้อนวุ่นวายทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น การเล่นการพนันฟุตบอลเป็นการใช้เวลาไปในทางที่ไม่เกิดประโยชน์ และคิดถึงอนาคตของตนเอง

1.2.2.1 การพนันฟุตบอลสร้างความเดือดร้อนวุ่นวาย

ก่อนที่ผู้เล่นการพนันฟุตบอลจะเริ่มเล่นการพนันฟุตบอลมักจะคิดว่าตัวเองเล่นไม่มาก ไม่ติด เล่นสนุก ๆ ถ้าเสียก็ไม่ได้ทำให้เดือดร้อน แต่เมื่อเล่นไปสักระยะหนึ่งก็จะเริ่มเพิ่มวงเงิน เพิ่มจำนวนคู่ และเมื่อเสียก็รู้สึกอยากเอาคืนซึ่งเป็นเรื่องธรรมชาติโดยทั่วไปของนักเล่นพนัน ยิ่งเล่นมากขึ้นก็ยิ่งทำให้เกิดปัญหาหนี้สินมากขึ้น เกิดความอยากแก้แค้นมากขึ้น

จนในที่สุดผู้เล่นการพนันฟุตบอลก็จะรู้สึกว่าการพนันของตัวเองและผู้อื่นต้องเดือดร้อนจนวุ่นวายเพราะการพนันฟุตบอล ได้แก่

นายชาญวิทย์ (นามสมมติ) อายุ 39 ปี กล่าวว่า “วิเคราะห์แล้วเห็นว่ามันเป็นโทษมากกว่าประโยชน์ มันเข้ามาแทรกแซงชีวิตตัวเองมากเกินไป การพนันทำให้เกิดความเดือดร้อนสะสมต่อเนื่อง พอก่อนที่จะแย่ไปกว่านี้”

นายปัด (นามสมมติ) อายุ 28 ปี กล่าวว่า “ตอนเลิกครั้งแรก รู้สึกว่าเล่นแล้วมันสับสนวุ่นวายและอยากเป็นคนดีด้วย”

นายแวน (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “รู้สึกว่ามันไม่ไหวแล้ว คนอื่นเดือดร้อน ตัวเราก็เดือดร้อน ถ้าเป็นเงินของตัวเองก็ไม่รู้จะเอาไปทำอะไร เราไม่มี เราต้องไปยืมเงินชาวบ้าน พ่อแม่ต้องหาเงินมาใช้หนี้ให้” และ “เล่นบอลแล้วเรื่องการเรียนก็เสีย เรื่องชีวิตด้านอื่น ๆ ก็เสียไปด้วย มันเหมือนกับว่าละเลยไปเลย”

นายราเชนทร์ (นามสมมติ) อายุ 63 ปี กล่าวว่า “พอมมีปัญหาเรื่องเงินติดหนี้มาก ๆ มันทำให้ครอบครัวเดือดร้อน”

นายจอห์น (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ชีวิตมันวุ่นวาย วัน ๆ เรียนก็ไม่ค่อยได้เรียน งานก็ไม่ค่อยได้ทำ วัน ๆ ตื่นมาเหมือนกับเล่นการพนันเป็นอาชีพ กลางคืนซื้อหนังสือมานั่งอ่านวิเคราะห์ โทรไปแทง ตื่นเข้ามาต้องเช็คผล วุ่น ๆ อย่างนี้”

นายสุจริต (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “รู้สึกว่าการพนันมันไม่ไหวแล้ว ต้องมาหลอกพ่อแม่ เล่นแล้วก็เสียหนัก เงินก็ไม่มี กฎหมายก็ผิด พ่อแม่ก็ต้องปิด อาจารย์ก็รู้ไม่ได้ ทำแล้วมันไม่สบายใจ”

นายเชม (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “เสียครั้งล่าสุดก่อนเลิก ไม่มีเงินจ่าย ต้องรบกวนเพื่อน ยืมเงินรุ่นพี่ สุดท้ายขอเงินอาจารย์ที่ปรึกษาไปจ่าย เมื่อก่อนเวลาเสียไม่เคยลำบากใคร ก็เลยรู้สึกว่าน่าจะมีเวลาแล้วที่ควรเลิก”

จากตัวอย่างข้างต้นสรุปได้ว่าการพนันฟุตบอลสร้างความเดือดร้อนวุ่นวายทั้งเรื่องเงินเพราะปัญหาหนี้สินซึ่งทำให้ตัวเองและครอบครัวเดือดร้อน ทั้งเรื่องการทำงานการเรียน และเรื่องชีวิตประจำวันที่ต้องวุ่นวายเพราะต้องคอยติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวต่าง ๆ เกี่ยวกับฟุตบอลตลอดทั้งวัน ทำให้ชีวิตต้องหมกมุ่นและมีอยู่แ่่งมุ่นเดียวคือเรื่องฟุตบอล และทำให้เกิดความไม่สบายใจ

1.2.2.2 การเล่นการพนันฟุตบอลเป็นการใช้เวลาไปในทางที่ไม่เกิดประโยชน์

คือ การสำนึกว่าการเล่นการพนันฟุตบอลเป็นกิจกรรมที่ไม่มีประโยชน์และควรใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากกว่านี้ ดังตัวอย่าง

นายชาญวิทย์ (นามสมมติ) อายุ 39 ปี กล่าวว่า “วันหนึ่ง ๆ เราเสียเวลาไปกับการวิเคราะห์บอล การติดตามข่าว ซึ่งเป็นการใช้เวลาผิดประเภทไป”

นายเก่ง (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “รู้สึกว่าจะไปทำอย่างนั้นทำไม ในเมื่อเรามีอย่างอื่นให้ทำเยอะ ไปนั่งเฝ้ามันที่ร้าน ไปนั่งเปิดหนังสือพิมพ์”

นายจู่ (นามสมมติ) อายุ 24 ปี กล่าวว่า “มีกิจกรรมอย่างอื่นให้ทำมากมาย เช่น เรียน ทำโครงการ และไปเตะบอลจริงๆ ไปเล่นบอลจริงๆ ดีกว่า”

นายจอห์น (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “มันไม่ค่อยได้อะไร เราแค่สนุกกับมัน ไปชิวๆ มันก็คล้ายๆ กับยาเสพติด เราใช้เวลาไปในทางที่ไม่เกิดประโยชน์”

1.2.2.3 การสำนึกถึงอนาคต

ผู้เล่นการพนันฟุตบอลคิดถึงอนาคตใน 2 ลักษณะ คือ อยากมีอนาคตที่ดีขึ้น โดยจะต้องเลิกเล่นการพนันฟุตบอลเพื่อสร้างอนาคตใหม่ และไม่อยากมีอนาคตที่ไม่ดีคือต้องเลิกเล่นการพนันฟุตบอลก่อนที่จะเสียอนาคต

นายไปป์ (นามสมมติ) อายุ 27 ปี กล่าวว่า “เล่นการพนันบอล มันก็อยู่แค่นี้ ไม่มีอะไรดีขึ้นมา ถ้าเราไม่หันมาเริ่มเรียนหนังสือให้ออนาคตกับตัวเอง”

นายเบียร์ (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “เพื่อนที่เล่นด้วยกันเสียเยอะมาก ไม่อยากเป็นแบบเพื่อน มีบทเรียนของเพื่อนแล้ว เลิกก่อนที่จะเป็นแบบเขา”

สำนึกเกี่ยวกับเรื่องเงินและเวลาเป็นสำนึกที่เกี่ยวกับอดีตและปัจจุบัน แต่สำนึกเกี่ยวกับเรื่องอนาคตเป็นเรื่องชีวิตในภายหน้า จากผลการวิจัยมีข้อสังเกตว่าผู้เล่นการพนันฟุตบอลส่วนใหญ่จะคิดถึงอดีตและปัจจุบันมากกว่าอนาคต

1.2.3 ความรู้สึกสำนึกผิด

คือ รู้สึกว่าการกระทำของตนที่ผ่านมาเป็นความผิด เสียใจกับการกระทำที่ผ่านมา และคิดว่าควรจะแก้ไขปรับปรุง ดังคำกล่าวของ

นายตาล (นามสมมติ) อายุ 23 ปี ที่ว่า “เล่นการพนันบอลมีส่วนทำให้ตอนนี้ยังเรียนไม่จบเพราะขาดเรียนบ่อย ก็รู้ตัวแล้วว่าผิด ควรจะปรับปรุง”

นายมี (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “รู้สึกเสียใจว่าทำความผิด ขอเงินพ่อแม่ก็ให้ แต่เราดันโลภมากไปเล่นจนสุดท้ายต้องเสียหนัก สมควรแล้วที่ทางบ้านทำโทษตัดเตือนทำให้เรานึกว่ามันไม่ดี เลิกไปเถอะ”

นางสาวมาร์ (นามสมมติ) อายุ 40 ปี กล่าวว่า “พ่อแม่พี่น้องช่วยเหลือตอนเป็นหนี้ ทำให้เรานึกผิด”

การสำนึกนี้เกิดขึ้นเพราะผลของการพนันฟุตบอลซึ่งเริ่มเห็นเป็นรูปธรรมทั้งสิ้น

จากข้อมูลที่แสดงมาข้างต้นผู้เล่นการพนันฟุตบอลที่มีความสำคัญเกี่ยวกับการเงิน ซึ่งประกอบด้วยรู้สึกเสียคยเงินและรู้สึกว่าไม่มีเงินพอใช้อยู่แล้วมีปริมาณมากที่สุดจำนวน 14 คนจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 คน ซึ่งแสดงว่า เงินเป็นเป้าหมายสำคัญของกลุ่มตัวอย่างในการเล่นการพนันฟุตบอล เมื่อผู้เล่นการพนันฟุตบอลเกิดความรู้สึกเสียคยเงินหรือพอใจในสิ่งที่ตัวเองมีอยู่ ก็จะทำให้มีความคิดที่จะเลิกเล่นการพนันฟุตบอล นอกจากนี้เงินยังเป็นพื้นฐานของการสำนึกด้านอื่น ๆ ด้วย กล่าวคือ ปัญหาเรื่องเงินทำให้เกิดความเดือดร้อนวุ่นวายทั้งตนเองและผู้อื่น ทำให้ผู้เล่นการพนันฟุตบอลคิดถึงอนาคตข้างหน้า และรู้สึกสำนึกผิด

ขั้นการเกิดสำนึกนี้ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของกระบวนการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลและอาจเป็นขั้นตอนแรกที่น่าไปสู่ขั้นตอนต่อไป เนื่องจากแม้ว่าผู้เล่นการพนันฟุตบอลจะได้รับรู้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการพนันฟุตบอล เกิดความเปลี่ยนแปลงภายในและภายนอก หากแต่ไม่รู้สึกสำนึก ก็ไม่อาจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้ ส่วนในอีกกรณีหนึ่งถึงแม้ว่าผู้เล่นการพนันฟุตบอลอาจจะไม่มีปัญหาใด ๆ จากการเล่นการพนันฟุตบอลและไม่ได้เกิดความเปลี่ยนแปลงใด ๆ แต่หากผู้เล่นการพนันฟุตบอลได้เกิดความรู้สึกสำนึกว่าการเล่นการพนันฟุตบอลเป็นสิ่งไม่ดี ไม่มีประโยชน์ อาจสร้างปัญหาในอนาคตได้ เขาก็จะเริ่มเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอล

1.3 ขั้นเลือกแนวทางปฏิบัติ

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้เล่นการพนันฟุตบอลรู้สึกว่าควรที่จะเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้แล้ว ซึ่งแต่ละคนก็มีแนวทางปฏิบัติหลายทางแตกต่างกันที่จะทำให้สามารถหลุดพ้นจากวงจรการพนันฟุตบอลได้ แนวทางปฏิบัติอาจเกิดจากการสื่อสารภายในตัวเอง (Intrapersonal Communication) แล้วเลือกที่จะปฏิบัติตามความคิดของตัวเองนั้น หรือเลือกทำการสื่อสารกับบุคคลอื่น (Interpersonal Communication) เพื่อช่วยให้การเลือกแนวทางปฏิบัติประสบผลสำเร็จ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วกลุ่มตัวอย่างจะเลือกแนวทางปฏิบัติเดียวในการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยพบว่าแบบแผนในการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลนั้นแบ่งได้เป็น 2 แบบ โดยอาศัยหลักการเล็กอบายมุขทั้งหมดเป็นพื้นฐานซึ่งมีอยู่ 2 แบบคือ แบบเลิกทันทีทันใดที่เรียกว่า “หักดิบ” และแบบค่อยเป็นค่อยไป ผู้วิจัยจึงแบ่งผู้เล่นการพนันฟุตบอลออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เลือกจะเลิกเล่นการพนันฟุตบอลทันทีและกลุ่มที่เลือกจะเลิกเล่นการพนันฟุตบอลแบบค่อยเป็นค่อยไป

1.3.1 กลุ่มที่เลือกจะเลิกเล่นการพนันฟุตบอลทันที

ในกลุ่มที่เลือกแบบแผนนี้สามารถแยกย่อยได้เป็นกลุ่มที่มีปัญหาหนี้สินและกลุ่มที่ไม่มีปัญหาหนี้สิน ซึ่งแต่ละกลุ่มมีแนวทางปฏิบัติแตกต่างกัน ดังนี้

1.3.1.1 กลุ่มที่มีปัญหาหนี้สิน

เลือกแนวทางปฏิบัติ คือ

ก. ชำระหนี้ด้วยตัวเองและไม่เล่นการพนันฟุตบอลอีก

ผู้ที่เลือกแนวทางปฏิบัตินี้เป็นผู้ที่ยังมีปัญหาหนี้สินค้างค้างอยู่ ทำให้ต้องหาเงินมาชำระหนี้ให้เรียบร้อยเสียก่อน จึงจะสามารถเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้ ตัวอย่างเช่น

นางสาวเค็ก (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “จ่ายเงินก้อนที่เสียล่าสุดแล้วก็เลิก ไม่ได้หาโต๊ะใหม่เล่นอีก”

นายชาญวิทย์ (นามสมมติ) อายุ 39 ปี กล่าวว่า “ขีมนเงินเพื่อนไปสะสางหนี้ให้เรียบร้อย แล้วก็ไม่ได้ติดต่อกับโต๊ะอีก”

นายจอห์น (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ชำระหนี้เสร็จแล้วไม่ติดต่อกับโต๊ะอีกเลย เลิกเลย”

นายเชม (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “หาเงินไปใช้หนี้ 50,000 บาท แล้วก็เลิกยุ่งเรื่องพนันบอลไปเลย”

นางสาวมาร์ (นามสมมติ) อายุ 40 ปี กล่าวว่า “ทยอยชำระหนี้เท่าที่มี เดือนละหนึ่งพันบ้างห้าพันบ้าง คือ โต๊ะนี้เขาใจดี คงเห็นว่าเราเป็นผู้หญิงด้วยเลยไม่ว่า แล้วก็เลิกเล่น”

กลุ่มที่มีปัญหาหนี้สินซึ่งเลือกแนวทางปฏิบัติโดยการชำระหนี้ด้วยตัวเอง อาจเป็นเพราะมีหนี้สินไม่มากจนเกินไป พอจะสามารถหาเงินโดยวิธีการต่าง ๆ มาชำระหนี้ด้วยตัวเองได้ และไม่ต้องการให้ครอบครัวรู้เรื่อง

ข. ขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครอง

เป็นกลุ่มที่มีการสารภาพกับผู้ปกครองว่าตนมีหนี้สินอันเนื่องมาจากการเล่นการพนันฟุตบอล ขอให้ช่วยชำระหนี้ให้บางส่วนหรือทั้งหมด และต้องการกลับตัวเสียใหม่ เห็นตัวอย่างได้จาก

นายปอ (นามสมมติ) อายุ 24 ปี กล่าวว่า “โดนตามถึงบ้าน เลยต้องบอกพ่อแม่ พ่อแม่ก็ช่วยเหลือ”

นายเม็ยม (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “มีช่วงหนึ่งที่ไม่ไหวแล้วเสียเยอะ ต้องบอกแม่ให้ช่วย ตอนนั้นสำนึก ใจคิดว่าจะเลิกแล้ว”

นายแว่น (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “เคยถูกเจ้าหน้าที่ตามถึงบ้าน พ่อแม่ก็ช่วยเหลือใช้หนี้ให้เรา”

นายสุจริต (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “เสียเยอะประมาณ 90,000 บาท ต้องบอกพ่อแม่ให้ช่วยจ่ายเงินก่อนนั้น ก็คิดได้ทันที แล้วก็หยุดเลย ใครชวนก็ไม่เอาแล้วแม่จะเล่นนิตหน้อยก็ตาม”

นายตาล (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “พอเสียเยอะก็ต้องบอกที่บ้านให้ส่งเงินมาช่วย พ่อแม่ก็ให้เงินไปใช้หนี้ แล้วบอกให้เลิก ผมก็เลยเลิก”

นายมี (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ตอนม. 5 เสียหนักประมาณ 60,000 บาท คำนวณเงินทั้งอาทิตย์เลย สุดท้ายก็ต้องบอกที่บ้านว่าเสียพนัน”

นางสาวมาร์ (นามสมมติ) อายุ 40 ปี กล่าวว่า “เราแก้ปัญหาไม่ได้ เราก็ปิดโทรศัพท์หนีไปก่อน เราหายไปเลย ที่บ้านก็ตามจนเราต้องยอมบอกความจริง พ่อแม่พี่น้องก็ช่วยเหลือเท่าที่จะช่วยได้”

สำหรับกลุ่มที่เลือกขอให้ครอบครัวช่วยเหลือเรื่องนี้สินนี้ เป็นกลุ่มที่มีปัญหาหนี้สินมากและไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ผู้ปกครองจึงเป็นทางออกสุดท้ายที่จำเป็นต้องขอความช่วยเหลือ

1.3.1.2 กลุ่มที่ไม่มีปัญหาหนี้สินและเลือกแนวทางปฏิบัติคือเลิกเล่นการพนันฟุตบอลทันทีเลย

ผู้เล่นการพนันฟุตบอลกลุ่มนี้สามารถเลือกที่จะเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้ทันทีเพราะไม่มีปัญหาหนี้สินผูกพัน ได้แก่

นายริท (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “พอบ่อนที่สนิทที่สุด โคนจับผมก็ไม่ได้คิดที่จะไปเล่นกับบ่อนไหนอีก ก็หยุดเล่นไปเลย”

นายเอก (นามสมมติ) อายุ 48 ปี กล่าวว่า “มันไม่ได้อะไรกลับมา ก็หยุดไปเลย ๆ เลย มันไม่เหมือนยาเสพติด บุหรี่ ที่มีผลต่อร่างกาย ทำให้เลิกยาก”

นายปัด (นามสมมติ) อายุ 28 ปี กล่าวว่า “ผมเล่นแบบมีระเบียบคือเล่นไม่เกินวงเงินที่กำหนดไว้ในแต่ละเดือน จึงไม่ค่อยมีปัญหา พอคิดได้ก็เลิกเล่นเลย”

นายไปป์ (นามสมมติ) อายุ 27 ปี กล่าวว่า “มีสาเหตุหลายอย่างที่ทำให้ผมคิดจะเลิก วันเดียวคิดได้ วันรุ่งขึ้นก็เลิกเลย”

นายเก่ง (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “พอไม่อยากแทงก็ไม่แทงเลย หยุดไปเลย”

นางสาวเบลล์ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “พอแล้ว ช่วงนั้นไม่ได้เสียจนเรารู้สึกเจ็บ คนที่เล่นบอลไม่ค่อยเกิดความรู้สึกนี้ คือ ทุกคนจะ โลกและอยากเอาคืน แต่เราคิดได้ว่าพอแล้ว”

นายจ (นามสมมติ) อายุ 24 ปี กล่าวว่า “ไม่ได้อยากได้เงินแล้ว”

นายไก่อ (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “ไม่ได้สนใจมากแล้ว”

นายเบียร์ (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “เพื่อนที่เล่นด้วยกันเสียเยอะมาก และบอกว่าจะเลิกเล่นแล้ว ก็เลยเลิกเล่นกันหมดเลย”

นายหนุ่ม (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “เราไม่ได้ติดมากขนาดนั้น พอรู้แล้วว่าเล่นแล้วเสียมากกว่าได้ก็ไม่เล่นเลย”

นายโชติ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “เห็นเพื่อนเสียเป็นแสน ก็คิดว่าพอแล้วดีกว่าเลิกเลย”

1.3.2 กลุ่มที่เลือกจะเลิกเล่นการพนันฟุตบอลแบบค่อยเป็นค่อยไป

ผู้เล่นการพนันฟุตบอลกลุ่มนี้เลือกแนวทางปฏิบัติคือ

ค่อย ๆ ลดทั้งจำนวนคู่และจำนวนเงิน

วิธีการนี้เป็นอีกแนวทางเลือกหนึ่งที่ทำให้สามารถเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้ เมื่อผู้เล่นการพนันฟุตบอลรู้สึกว่าการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลแล้ว แต่ยังมีอาการติดการพนันอยู่และยังห้ามใจให้เลิกเล่นทันทีไม่ได้ ก็จะเลือกวิธีการนี้ในการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล

นายติง (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “ค่อย ๆ ลดทั้งจำนวนคู่และจำนวนเงิน เล่นเฉพาะคู่ที่มันใจจริง ๆ จนเลิกเล่น ไปเอง”

นายราเชนทร์ (นามสมมติ) อายุ 63 ปี กล่าวว่า “ก็แทงจำนวนคู่ที่น้อยลง วงเงินน้อยลงจากคู่เป็นหมื่นเหลือพันหรือแปดร้อย”

นายแมน (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “ผมไม่ได้เลิกเล่นทันที มันจะค่อย ๆ รู้สึกว่ามันไม่ได้อะไร พอเล่นไปสักพักก็จะค่อย ๆ ลดปริมาณลงความถี่น้อยลงไปเรื่อย ๆ จนหายไปเอง”

จากตัวอย่างที่กล่าวมาจะเห็นว่าผู้เล่นการพนันฟุตบอลส่วนใหญ่ตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลแบบทันทีทันใด แต่อาจเลือกแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากการมีหรือไม่มีปัญหานี้สินและความรุนแรงของปัญหานี้สิน มีกลุ่มตัวอย่างเพียง 3 รายจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 รายเท่านั้นที่เลิกเล่นการพนันฟุตบอลแบบค่อยเป็นค่อยไป ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าเหตุที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะการพนันฟุตบอลมีผลในระดับจิตใจของผู้เล่นเท่านั้น กล่าวคือทำให้เกิดความอยากเล่นหรืออาการติด หากแต่ไม่มีผลต่อร่างกายดังเช่นการใช้ยาเสพติด ดังนั้นหาก

ผู้เล่นตั้งใจจริงว่าจะเลิกเล่นและพยายามควบคุมจิตใจตัวเองไม่ให้กลับไปเล่นอีก ก็จะสามารถเลิกเล่นแบบทันทีทันใดได้ไม่ยากนัก

1.4 ชั้นลงมือปฏิบัติ

ชั้นลงมือปฏิบัติเป็นขั้นตอนหลังจากที่ผู้เล่นการพนันฟุตบอลคิดว่าจะเลิกเล่นการพนันฟุตบอลแล้วและได้เลือกแนวทางปฏิบัติเรียบร้อยแล้ว แต่อาจจะยังไม่สามารถเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้อย่างถาวร โดยที่ยังอาจมีโอกาสนวนกลับไปเล่นอีก ชั้นลงมือปฏิบัติจึงเปรียบเสมือนการบังคับใจตัวเองเพื่อควบคุมตัวเองไม่ให้ย้อนกลับไปเล่นการพนันฟุตบอลอีกโดยใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้แนวทางปฏิบัติที่เลือกมาแล้วในขั้นตอนที่ 3 ประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง ซึ่งวิธีการปฏิบัติมีหลากหลาย ดังนี้

1.4.1 การเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับฟุตบอล

ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประการ ต่อไปนี้

1.4.1.1 ไม่รับข่าวสารเกี่ยวกับฟุตบอลเลย

ผู้เล่นการพนันฟุตบอลกลุ่มนี้จะปิดรับข่าวสารทั้งหมดเนื่องจากการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับฟุตบอล เช่น ได้ชมการถ่ายทอดสด ได้รู้ข่าวความเคลื่อนไหวต่าง ๆ รู้อัตราต่อรอง จะทำให้ผู้เล่นการพนันฟุตบอลยังรู้สึกอยากเล่นการพนันฟุตบอลต่อไปและจะเลิกเล่นไม่ได้ ตัวอย่างเช่น

นายไปป์ (นามสมมติ) อายุ 27 ปี กล่าวว่า “ไม่สนใจข่าวสารเลย ไม่เปิดอินเทอร์เน็ต ไม่ซื้อหนังสือพิมพ์ ไม่ดูบอล ดูช่องอื่นแทน”

นายแวน (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “เลิกดูบอล ไม่ซื้อหนังสือพิมพ์”

นางสาวเบลล์ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ไม่ดูบอลเลย ถ้าดูแล้วจะอดไม่ได้ ไม่รับรู้เรื่องเกี่ยวกับวงการฟุตบอลเป็นเวลานาน ไม่ซื้อหนังสือพิมพ์กีฬาเลย”

นายจอห์น (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ตอนเลิกเล่นแรก ๆ ไม่ดูฟุตบอลเลย”

นายเซม (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “ต้องตัดเรื่องฟุตบอลทุกอย่าง ช่วงแรก ๆ หนังสือพิมพ์ไม่ซื้อ ข่าวกีฬาไม่ดู บอกให้แม่เอาบูชีในห้องออกไปคิดเครื่องอื่น ถ้าเพื่อนที่โตะคุยเรื่องฟุตบอล เราก็ลุกไปที่อื่นก่อน ไม่คุยด้วยเพราะเมื่อใดที่ได้ยินที่รู้เรื่องมันจะคิดว่าน่าจะลองเล่นดู”

นายตาล (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “เลิกดูบอลไปก่อนเพราะถ้าเราดูแล้วเราจะอยากเล่น อินเทอร์เน็ตก็ไม่เช็ก”

นางสาวมาร์ (นามสมมติ) อายุ 40 ปี กล่าวว่า “ไม่ดูบอลแล้ว ไม่ซื้อหนังสือพิมพ์ ไม่ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องบอล”

1.4.1.2 ติดตามฟุตบอลน้อยลง

ผู้เล่นการพนันฟุตบอลปีครึ่งข่าวสารบางส่วนซึ่งเป็นการลดความสนใจฟุตบอลลงเพื่อไม่ให้ยากกลับไปเล่นการพนันฟุตบอลอีก ได้แก่

นายโชติ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ไม่ค่อยติดตามบอลเท่าไรแล้ว มีติดตามบ้างก็คือเชียร์ทีมที่ตัวเองชอบ”

นายมี (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “เหมือนตัดขาดฟุตบอลไปเลย เดินผ่านแผงหนังสือพิมพ์ก็ไม่เปิดดู ไม่ซื้อมาอ่าน มีดูบอลบ้างแต่ไม่สนใจอะไรมากมายแล้ว”

1.4.1.3 เปลี่ยนไปอ่านเนื้อหาลักษณะอื่นในหนังสือพิมพ์และสื่ออื่น ๆ

ในหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นสื่อที่ผู้เล่นการพนันฟุตบอลนิยมใช้ประกอบการเล่นการพนันฟุตบอลมากที่สุดและสื่ออื่น ๆ มีเนื้อหาทั้งหมดที่เกี่ยวกับการพนันและส่วนที่ไม่เกี่ยวข้อง การเปลี่ยนไปอ่านเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวกับการพนันทำให้ผู้เล่นการพนันฟุตบอลยังคงได้รับทราบข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับฟุตบอลอยู่ แต่ไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับการพนันฟุตบอล ดังนี้

นายดิง (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “ซื้อหนังสือธรรมคาที่ไม่มีใครวิเคราะห์ ติดตามเฉพาะผลการแข่งขัน”

นายปัด (นามสมมติ) อายุ 28 ปี กล่าวว่า “เปิดอินเตอร์เน็ตตามแต่ผลการแข่งขัน ดูอัตราต่อรองน้อยลง”

นายเมี่ยม (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “ไม่ซื้อหนังสือพิมพ์สปอร์ตพูล ซึ่งคนที่เล่นพนันบอลรู้จักกันดี แต่ซื้อหนังสือพิมพ์อ่านข่าวทั่วไป ดูข่าวปกติ”

นายเก่ง (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “ยังซื้อหนังสือพิมพ์เหมือนเดิม แต่เปลี่ยนเป็นอ่านคอลัมน์วิจารณ์หลังการแข่งขันแทน”

นายไก่อ (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “ไม่ได้สนใจอัตราต่อรองมากแล้ว”

นายเบียร์ (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “ซื้อหนังสือพิมพ์เหมือนเดิม แต่เปลี่ยนไปอ่านคอลัมน์อื่น”

นายหนุ่ม (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “อ่านหนังสือพิมพ์ติดตามข่าวเหมือนเดิม แต่ไม่ซื้อสปอร์ตพูล เหลือซื้อแค่สตาร์ชอเกอร์”

นายตาล (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “ตอนหลัง ๆ จะอ่านหนังสือพิมพ์ในลักษณะการอ่านข่าวทั่วไป จะไม่ก้าวไปในเรื่องของการวิเคราะห์ว่าใครจะแพ้หรือชนะ”

งานวิจัยของจिरาพร กนะกาสัย (2544) ซึ่งทำการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของการนำเสนอรายการฟุตบอลต่างประเทศกับการพนันฟุตบอล พบว่า สื่อมวลชนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการพนันฟุตบอล ได้แก่ อัตราต่อรองและการทำนายผลการแข่งขัน และเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวกับการพนันฟุตบอล อีกทั้งยังพบว่าผู้ที่เล่นการพนันฟุตบอลเกือบทั้งหมดใช้ข้อมูลจากสื่อมวลชนต่าง ๆ เป็นหลักประกอบการตัดสินใจเล่นการพนัน นอกจากนี้จิตินันท์ วัฒนสิน (2544) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง คอลัมน์ทายผลฟุตบอลในหนังสือพิมพ์กีฬารายวันและพฤติกรรมการเล่นของผู้อ่าน พบว่า ผู้อ่านหนังสือพิมพ์กีฬารายวันฉบับต่าง ๆ มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในคอลัมน์ทายผลฟุตบอลคือใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเล่นการพนัน

จากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับฟุตบอลเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเล่นการพนันฟุตบอลโดยตรง ดังนั้นผู้เล่นการพนันฟุตบอลที่ต้องการจะเลิกเล่นการพนันฟุตบอลจึงใช้วิธีการปฏิบัติต่าง ๆ ดังที่กล่าวถึงไปแล้วข้างต้น

1.4.2 ทำสิ่งที่มีประโยชน์และหากิจกรรมอย่างอื่นทำ

เป็นการปฏิบัติที่เกี่ยวเนื่องกับการสำนึกในเรื่องเวลา เนื่องจากข้อเท็จจริงที่ว่าการเล่นการพนันฟุตบอลไม่ได้ทำให้เสียทรัพยากรเงินเท่านั้น หากแต่ยังสูญเสียทรัพยากรเวลาค่อนข้างสูงด้วยเพราะต้องติดตามข่าวสารตลอดทั้งวัน ดังนั้นเมื่อผู้เล่นการพนันฟุตบอลเลิกเล่นการพนันฟุตบอลจึงต้องแสวงหาวิธีการใช้เวลาแบบใหม่โดย

1.4.2.1 ทำสิ่งที่มีประโยชน์

เช่น ตั้งใจเรียนมากขึ้น ออกกำลังกาย ทำงานพิเศษ เพื่อทดแทนเวลาที่เคยใช้ไปกับการพนันฟุตบอล ตัวอย่างคือ

นายแวน (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “เสียหนักครั้งแรกตอนมัธยม ชีวิตเสีย ไม่ไปเรียนประมาณ 2-3 อาทิตย์ แต่ครั้งล่าสุดที่เสีย ผมก็เลิกเล่นแล้วกลับมาเอาดีเรื่องเรียน คิดได้ แม้ว่าสภาพจิตใจยังแย่ แต่ก็แยกแยะเรื่องต่าง ๆ ได้แล้ว เข้าเรียนครบทุกครั้งไม่มีปัญหาเรียนได้เกรดดีขึ้นมาก”

นายตาล (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “เมื่อก่อนเราจะนอนตอนเช้า เพราะดูบอลจนถึงเช้า ก็เปลี่ยนเป็นนอนปกติ มาเข้าเรียนมากขึ้น”

นางสาวเบลล์ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “สนใจการเรียนมหาวิทยาลัย และเพื่อนใหม่”

นายจู (นามสมมติ) อายุ 24 ปี กล่าวว่า “เรียนหนักขึ้น ทำโปรเจกต์ และเล่นกีฬาฟุตบอลจริง ๆ แทน”

นายจอห์น (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ทำเว็บไซต์ ทำงานพิเศษ”

นายเซม (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “วันเสาร์อาทิตย์ปกติจะโดดซ้อม โปโลน้ำทีมชาติ ไปนั่งดูบอลตามร้าน ก็หันกลับไปซ้อมกีฬา”

1.4.2.2 หากิจกรรมอย่างอื่นทำ

ทำกิจกรรมอื่นเพื่อฆ่าเวลาที่เคยใช้ในการเล่นการพนันฟุตบอลซึ่งอาจจะไม่เกี่ยวกับฟุตบอลเลยหรือยังเกี่ยวกับฟุตบอลอยู่แต่ไม่เกี่ยวกับการพนัน ได้แก่

นายชาญวิทย์ (นามสมมติ) อายุ 39 ปี กล่าวว่า “ไปท่องเที่ยวป่าหาอย่างอื่นทำที่มันเป็นประโยชน์และมีความสุข”

นายเซม (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “เล่นเกมคอมพิวเตอร์แทน”

นายตาล (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “ก็เล่นเกมบ้างเพื่อฆ่าเวลา”

นายไก่อ (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “ทำกิจกรรมอย่างอื่นแทน เช่น เข้าหนังมาดู ไปเตะบอลกับเพื่อน”

นายมี (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “เข้าไปในอินเทอร์เน็ต มันมีเว็บแบบให้ทายผลบอลเฉย ๆ ไม่ได้แทง เป็นเกมทายถูกได้แต้มและมีรางวัลให้”

1.4.3 สัญญาหรือตั้งใจว่าจะเลิกเล่น

คือ ใช้การสื่อสารเพื่อสร้างเงื่อนไขกับตัวเองหรือผู้อื่นเพื่อควบคุมตัวเองไม่ให้ย้อนกลับไปเล่นการพนันฟุตบอลอีก ได้แก่

นายปัด (นามสมมติ) อายุ 28 ปี กล่าวว่า “สองอาทิตย์แรก อยากเล่นมาก เพราะไม่เคยชิน ก็ตั้งใจและพยายามอยู่ห่างจากโทรศัพท์เพราะจะอยากโทรไปแทง”

นายเซม (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “ช่วงเดือนแรกหงุดหงิดมาก เสาร์อาทิตย์ กลางสัปดาห์มีบอลแข่งตลอด อยากกลับไปเล่นมากถึงขั้นต้องเอาบัตรเอทีเอ็มให้แม่ไว้ ถ้าไม่คงจะต้องกดเงินออกมาเล่น”

นายราเชนทร์ (นามสมมติ) อายุ 63 ปี กล่าวว่า “ดูฟุตบอลเหมือนเดิม อ่านหนังสือพิมพ์เหมือนเดิมแต่ไม่แทง ตั้งใจว่าจะเลิกเล่นให้ได้”

นายสุจริต (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “เราตั้งใจว่าจะไม่ไปยุ่งอีก ใครชวนก็ไม่เอาแล้ว”

นายแมน (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “พฤติกรรมทุกอย่างก็เหมือนเดิม เพียงแต่เราไม่เล่นแล้ว”

นายเก่ง (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “มีเพื่อนมาชวนแต่ก็ไม่เล่น ที่ที่โต๊ะมีชวนเล่นแต่ก็ไม่เล่น”

นายมี (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “เพื่อนก็ยังเล่นอยู่ แต่เราตั้งใจกับตัวเองว่าไม่เล่นแล้ว เวลาคุยกับเพื่อนจะคุยเน้นไปที่เรื่องฟุตบอลมากกว่าการพนัน”

นางสาวมาร์ (นามสมมติ) อายุ 40 ปี กล่าวว่า “ตั้งใจว่าจะไม่เล่น มันอยู่ที่ใจ”

1.4.4 การหันเข้าพึ่งศาสนาเป็นหลักยึดเหนี่ยว

การเข้าหาศาสนาจะช่วยให้ผู้เล่นการพนันฟุตบอลมีจิตใจผ่องใสและห่างไกลจากอบายมุข ตัวอย่างผู้ที่อาศัยธรรมะเป็นที่พึ่งมีดังนี้

นายไปป์ (นามสมมติ) อายุ 27 ปี กล่าวว่า “สวดมนต์ เข้าวัดฟังพระเทศน์ ผมเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม เวรกรรม และนังกรรมฐานเพราะทำให้เห็นอะไรหลาย ๆ อย่าง”

นายปอ (นามสมมติ) อายุ 24 ปี กล่าวว่า “ตอนมีปัญหา ก็ไปอยู่กับแม่ที่พะเยา และบวชเณร 1 เดือนที่วัดป่า พระเทศน์ให้เราสำนึกถึงข้อผิดพลาดที่ผ่านมา การบวชทำให้เราได้นั่งทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น”

สรุป ขั้นตอนการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นรับรู้ปัญหา และเกิดความเปลี่ยนแปลง ขั้นการเกิดสำนึก ขั้นเลือกแนวทางปฏิบัติ และขั้นลงมือปฏิบัติ

ปัญหาที่ผู้เล่นการพนันฟุตบอลรับรู้มากที่สุดคือปัญหาหนี้สินซึ่งเกิดขึ้นได้ทั้งจากตัวเองและผู้อื่น ส่วนความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีทั้งความเปลี่ยนแปลงภายในคือการมีวุฒิภาวะสูงขึ้นและความเปลี่ยนแปลงภายนอกคือสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ปัญหาและความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลอันจะนำไปสู่ขั้นตอนต่อ ๆ ไป คือ ขั้นการเกิดสำนึก ผู้เล่นการพนันฟุตบอลรู้สึกสำนึกในเรื่องเงินคือรู้สึกเสียขายเงินมากที่สุด อย่างไรก็ตามกระบวนการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลอาจเริ่มต้นที่ขั้นตอนการเกิดสำนึกนี้ก็ได้ เมื่อเกิดการสำนึกแล้วผู้เล่นการพนันฟุตบอลก็จะเริ่มหาแนวทางที่จะทำให้ตนเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้ซึ่งมีอยู่ 2 แนวทางใหญ่ ๆ คือ เลิกเล่นทันทีหรือค่อย ๆ เลิกเล่น เมื่อตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติใดแล้ว ขั้นตอนสุดท้ายก็คือจะต้องทำให้แนวทางปฏิบัติที่เลือกไว้นั้นประสบความสำเร็จ กล่าวคือ ปฏิบัติตัวเพื่อให้สามารถเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้อย่างถาวร ซึ่งมีหลากหลายวิธี แต่วิธีที่มีผู้ปฏิบัติมากที่สุดคือไม่รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับฟุตบอลเลยและรับข้อมูลข่าวสารที่ไม่เกี่ยวกับการพนันฟุตบอล

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล

ปัญหานำการวิจัยข้อที่ 2 ที่ผู้วิจัยศึกษาคือ ปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลของกลุ่มผู้เล่นการพนันฟุตบอล ปัจจัยในที่นี้คือปัจจัยทั่วไปที่ไม่เกี่ยวกับปัจจัยด้านสื่อบุคคลและสื่อมวลชน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มผู้เล่นการพนันฟุตบอลตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลเพราะมีปัจจัยทั่วไป 7 ปัจจัย ผู้เล่นการพนันฟุตบอลแต่ละคนอาจมีปัจจัยที่มีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลมากกว่า 1 ปัจจัยก็ได้ ปัจจัยทั้ง 7 ปัจจัยสรุปได้เป็น 2 ปัจจัยใหญ่ คือ ปัจจัยภายในตัวผู้เล่นการพนันฟุตบอลและปัจจัยภายนอก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยภายใน (Internal Factor)

เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เล่นการพนันฟุตบอลเอง สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1.1 ปัจจัยทางตรง (Direct Factor)

ได้แก่ การแพ้พนันบ่อยครั้งและปัญหาทางการเงิน และผลกระทบที่เกิดขึ้น มีความรุนแรงต่อการดำรงชีวิต ดังรายละเอียด

2.1.1.1 การแพ้พนันบ่อยครั้งและปัญหาทางการเงิน

ผู้วิจัยจะแบ่งผู้เล่นการพนันฟุตบอลออกเป็น 3 กลุ่มตามปัจจัยที่มีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลข้อนี้ ได้แก่ 1) กลุ่มที่รู้สึกว่าการแพ้พนันบ่อยครั้งมีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล แต่การแพ้พนันบ่อยครั้งไม่ได้ส่งผลต่อปัญหาทางการเงินของพวกเขา 2) กลุ่มที่รู้สึกว่ามีปัญหาทางการเงินเพียงสาเหตุเดียวมีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล ส่วนการแพ้พนันบ่อยครั้งซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหาทางการเงินไม่มีผลต่อการเลิกเล่น และ 3) กลุ่มที่รู้สึกว่าการแพ้พนันบ่อยครั้งและปัญหาทางการเงินมีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก. การแพ้พนันบ่อยครั้งแต่ไม่มีปัญหาทางการเงิน

ผู้เล่นการพนันฟุตบอลกลุ่มนี้คิดว่าปัจจัยการแพ้พนันบ่อยครั้งมีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลเพราะการแพ้พนันบ่อยครั้งทำให้เกิดความรู้สึกที่อดอยุจนกระทั่งไม่อยากจะเล่นอีก ถึงแม้จะไม่ได้ทำให้มีปัญหาทางการเงิน จึงไม่คิดว่าปัญหาทางการเงินเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล ได้แก่

นายเอก (นามสมมติ) อายุ 48 ปี กล่าวว่า “ถ้าแพ้บ่อยก็เลิกไปเลยดีกว่า การเอาคืนไม่ใช่เรื่องง่าย หยุคไปเลยดีกว่า”

นายเบียร์ (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “การแพ้พนันบ่อยมีผลทำให้เลิกเล่นเพราะเสียดความรู้สึก”

นายหนุ่ม (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “เสียบ่อย ๆ ก็รู้สึกแย่ แต่มันไม่ได้สร้างภาระเรื่องเงินให้ผม”

ข. ปัญหาทางการเงินมีผล แต่การแพ้นั้นบ่อยครั้งไม่มีผล

ผู้เล่นการพนันฟุตบอลกลุ่มนี้คิดว่าปัญหาทางการเงินมีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล แต่คิดว่าการแพ้นั้นบ่อยครั้งไม่มีผลเพราะยังเชื่อมั่นในตัวเองอยู่ว่าจะสามารถเอาชนะคืนได้และถ้ายังไม่มีปัญหาทางการเงินก็อาจจะเล่นการพนันฟุตบอลต่อไป ได้แก่

นายปอ (นามสมมติ) อายุ 24 ปี กล่าวว่า “ปัญหาการเงินมีผลให้เลิกเล่น เป็นผลต่อเนื้อคือพอเรามีปัญหาทางการเงิน เราต้องไปยืมเงินคนอื่น เราก็หมุนเงินไม่ทันคนอื่นก็ไม่พอใจ”

นางสาวเบลล์ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ปัญหาการเงินมีผลแม้ยังพอหอบยืมมาได้ แต่เหมือนใจมันก็เสียไปแล้ว จะไม่เล่นแล้ว”

จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างข้างต้นมีอายุน้อยจึงน่าจะหาเงินได้น้อย ดังนั้นปัญหาเรื่องเงินจึงเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลของพวกเขา

ค. การแพ้นั้นบ่อยครั้งและปัญหาทางการเงิน

กรณีนี้มีปัจจัยสองปัจจัยร่วมกันที่มีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล จากตัวอย่างต่อไปนี้

นางสาวเด็ก (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “แพ้นบ่อย ๆ ทำให้คิดได้ว่าเล่นแล้วเสียจะเล่นทำไม เรื่องเงินมีผลด้วย เคยติดเงินเพื่อนและต้องโกหกพ่อแม่ว่าขอเงินไปเรียนพิเศษ ทำแล้วรู้สึกไม่ดี”

นายติง (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “พอเสียมาก ๆ ก็คิดแค่ว่าจะหาเงินมาจ่ายหนี้ก็พอแล้ว เลิกแล้ว”

นายชาญวิทย์ (นามสมมติ) อายุ 39 ปี กล่าวว่า “การแพ้นั้นบ่อยมีผลให้เลิกเล่นมาก ปัญหาบ่อย ๆ สะสม ทรัพย์สินค่อย ๆ หายไป สภาพคล่องทางการเงินเสียไปจนถึงจุดหักเหที่ต้องเลิก”

นายราเชนทร์ (นามสมมติ) อายุ 63 ปี กล่าวว่า “แพ้นบ่อยมีผลมาก เคยคิดจะสาบานว่าจะเลิกเล่นให้ได้ ปัญหาการเงินก็มีผลมากทำให้ครอบครัวเดือดร้อน”

นายไปป์ (นามสมมติ) อายุ 27 ปี กล่าวว่า “บางทีมันเสียจนท้อ เคยมีเงินอยู่ดี ๆ อีก 5 นาที ต้องเอาเงินไปใช้หนี้ ถ้าเลิกเล่นไปก็จะมีรายได้แน่นอน แม้จะเพิ่มซ้ำแต่มันคงกว่า”

นายแวน (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “พอเสียก็ไม่มีเงินมันก็ไม่ไหว”

นายเมียม (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “การแพ้นั้นบ่อย เป็นส่วนหนึ่งเลยที่ทำให้เรากลับมาเริ่มคิดว่าเราจะไปเสียเงินกับตรงนี้ทำไม อยู่เฉย ๆ ดีกว่า ปัญหาการเงินก็มีส่วนเพราะเราก็ไม่อยากจะให้ผู้ใหญ่รู้และไม่อยากไปหยิบยืมใครด้วย”

นายจอห์น (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “การแพ้นั้นบ่อย มีผลให้เลิกเพราะยังติดลบเยอะยังกดดันให้เราเลิก เราไม่มีเงินไปใช้หนี้”

นายสุจริต (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “เสียบ่อย ๆ ใครจะ ไปมีกำลังใจเสียก็ต้องจ่าย จ่ายอีกแล้ว ไม่มีความสุข ปัญหาการเงินก็มีส่วน ถ้าเรายังมีเงินจ่าย เราก็ อาจจะเล่นต่อไปอีก”

นายแมน (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “แพ้นั้นบ่อยมีผล ทำให้ผมต้องเลิกเล่น ผมไม่มีเงินเล่นแล้วเพราะผมจะใช้ค่าใช้จ่ายที่ทางบ้านส่งมาให้เอาไปเล่น”

นายเซม (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “เสียบ่อย ๆ มีผลที่สุด เลยครับ ทำให้เฉลี่ยแล้วเดือนหนึ่งมีเงินใช้วันละ 15 บาท เพราะต้องแบ่งเงินทยอยใช้หนี้”

นายตาล (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “ก็แน่ ๆ คือ ถ้าแพ้น บ่อย ๆ เงินก็หมด พอเงินหมด ไม่มีเงินเล่นแล้วจะทำให้เราเริ่มคิดได้ว่าทำไมเราถึงไม่มีเงินใช้ ตอนนี่”

นายโชติ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “การแพ้นั้น บ่อยครั้งมีผลเพราะไม่อยากเสียเงินมากไปกว่านี้แล้ว ส่วนปัญหาการเงินมีผลเล็กน้อย”

นายมี (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “เสียจนไม่รู้จะเสียยังไง แล้ว เงินก็หมดไปเรื่อย ๆ ลำบาก ค่าใช้จ่ายค่าขนมที่ได้มา เราก็เสียไป เราก็ไม่มีเงินใช้”

นางสาวมาร์ (นามสมมติ) อายุ 40 ปี กล่าวว่า “มันท้อ เวลาได้ อย่างมากไม่ถึงหมื่น เสียทีสี่ห้าหมื่นต่ออาทิตย์ ทำให้มีปัญหาเรื่องเงิน”

ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าการแพ้นั้นบ่อยครั้งน่าจะเป็นปัจจัยพื้นฐาน (Necessary Factor) ส่วนปัญหาทางการเงินเป็นปัจจัยเสริม (Sufficient Factor) แต่ในบางกรณีปัญหาทางการเงิน อาจเป็นปัจจัยพื้นฐาน (Necessary Factor) ส่วนการแพ้นั้นบ่อยครั้งเป็นปัจจัยเสริม (Sufficient Factor) ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพและปัญหาทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยพื้นฐานและปัจจัยเสริมประกอบกันเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล เห็นได้จากมีกลุ่มตัวอย่างถึง 15 รายจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 รายที่ คิดเช่นนี้ เนื่องจากการแพ้นั้นบ่อยครั้งมักจะทำให้เกิดปัญหาทางการเงินด้วย เมื่อเกิดเหตุการณ์ทั้งสองนี้บ่อยครั้งย่อมทำให้ผู้เล่นการพนันฟุตบอลรู้สึกท้อแท้ เสียความมั่นใจ และคิดที่จะเลิกเล่นการพนันฟุตบอล

2.1.1.2 ผลกระทบที่เกิดขึ้นมีความรุนแรงต่อการดำรงชีวิต

การพนันฟุตบอลทำให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เล่นการพนันฟุตบอลเป็นอย่างมาก เช่น ต้องหนีไปอยู่ต่างจังหวัด มีเงินไม่เพียงพอในดำเนินชีวิต และเป็นหนี้ธนาคาร ได้แก่

นายปอ (นามสมมติ) อายุ 24 ปี กล่าวว่า “เสียไป 800,000 กว่า โคน ตาม ต้องไปอยู่เซฟเฮ้าส์ 1 อาทิตย์ ไม่เจอหน้าพ่อแม่ แล้วก็หนีขึ้นไปอยู่กับแม่ที่พะเยา”

นายแวน (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “เคยถูกเจ้าหน้าที่ตามถึงบ้าน และบอกว่าจะฆ่าผมแล้ว ผมต้องหนีไปนครศรีธรรมราช”

นายเซม (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “เจ๊งแล้วเดือนหนึ่งมีเงินใช้วันละ 15 บาท แฟนจะซื้อข้าวให้ตลอด เลี้ยงทุกวัน รู้สึกอาย ก็เลยรู้สึกว่าจะเลิกได้แล้ว ไม่น่าทำตัวให้ตกต่ำขนาดนั้น”

นางสาวมาร์ (นามสมมติ) อายุ 40 ปี กล่าวว่า “มันไม่ไหวแล้ว หนีเยอะแยะไปหมด จนกระทั่งหนี เราแก้ปัญหาไม่ได้เราก็ปิดโทรศัพท์หนีไปก่อนที่บ้านก็ตาม จนเราต้องยอมบอกความจริง พ่อแม่พี่น้องก็ช่วยเหลือเท่าที่จะช่วยได้ แต่ก็ยังไม่พอสั่งไปกู้ธนาคาร ปัจจุบันยังเป็นหนี้ธนาคารอยู่เลย”

2.1.1.3 ความเชื่อทางศาสนา

ความเชื่อทางศาสนาบางประการมีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้ เช่น ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป เป็นต้น ดังตัวอย่าง

นายไปป์ (นามสมมติ) อายุ 27 ปี กล่าวว่า “ผมเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม เวรกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว”

2.1.2 ปัจจัยทางอ้อม (Indirect Factor) คือ

ปัญหาการทำงานหรือการเรียน

การเกิดปัญหาต่อเนื่อง เช่น ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง การเสียความน่าเชื่อถือ และสำเร็จการศึกษาไม่พร้อมๆกับเพื่อน เป็นส่วนประกอบหนึ่งที่ทำให้ผู้เล่นการพนันฟุตบอลคิดจะเลิกเล่นการพนันฟุตบอล จากคำกล่าวของ

นายชาญวิทย์ (นามสมมติ) อายุ 39 ปี ที่ว่า “ปัญหาการงานมีผลคือ 1) ด้านการบริหารเวลา เวลาทำงานมานั่งอ่านหนังสือพิมพ์ ติดตามข่าว และคอยโทรถามเพื่อน สมาชิกส่วนหนึ่งถูกแบ่งไปกับการวิเคราะห์บอล การหาข้อมูล ทำให้ทำงานได้ไม่เต็มที่ 2) เราเป็นหัวหน้าคน ด้วยทำให้ความน่าเชื่อถือหายไปตาม ความรู้สึกนี้เกิดขึ้นหลังจากที่ลูกน้องได้อ่านแฟ้มکشทวงหนี้พนันบอลของเราตอนที่ไม่ได้อยู่ที่ทำงาน ทำให้เสียภาพลักษณ์ แทนที่เราจะนำบริษัทไปในทางที่ดี เรากลับยังมีความคิดแบบนี้อยู่ มันทำให้เราเสียไปพอสมควร เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เราเลิก”

นายตาล (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “มีปัญหาการเรียน คนเล่นบอลจะเรียนไม่ได้เต็มที่แน่นอน เวลาที่คนอื่นเรียนจบไป เรายังไม่จบ ก็รู้สึกว่าเราต้องมองตัวเองแล้วว่าทำไม”

2.1.3 ปัจจัยที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Factor) คือ

การได้เห็นประสบการณ์ที่ไม่ดีของผู้อื่น

เหตุการณ์ความสูญเสียของบุคคลใกล้ชิดเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล ตัวอย่างจาก

นางสาวเบลล์ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “เราไปเห็นคนที่ได้รับประสบการณ์ที่ไม่ดีจากการพนัน ค่อย ๆ ซึม ค่อยเป็นค่อยไป รู้สึกกลัวว่าจะเป็นแบบนั้น”

นายเบียร์ (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “มีบทเรียนของเพื่อนมาแล้ว รู้สึกกลัวว่าถ้าติดเยอะจะโดนยิงหรือเปล่า”

นายจอห์น (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “มีเพื่อนคนหนึ่งเสียไปเกือบแสน ต้องหนีไปเชียงใหม่ เราก็น่าจะเลิกบ้าง”

นายโชติ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “เห็นเพื่อนเสียเป็นแสน”

2.2 ปัจจัยภายนอก (External Factor)

เป็นปัจจัยที่อยู่นอกเหนือจากปัจจัยในระดับปัจเจกบุคคล ซึ่งมีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล ได้แก่

2.2.1 ความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายและการปฏิบัติตามกฎหมาย

ในปัจจุบันผู้เล่นการพนันฟุตบอลไม่ค่อยเกรงกลัวกฎหมายเนื่องจากผู้รักษากฎหมายไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างหลายรายบอกว่าโต๊ะพนันส่วนมากจะมีตำรวจคุมอยู่เบื้องหลังและมีตำรวจบางรายเป็นผู้เล่นการพนันฟุตบอลเสียเอง จึงไม่กลัวว่าจะถูกจับกุม นอกจากนี้ยังคิดว่าตัวเองมีโอกาสถูกจับกุ่มน้อยเพราะใช้โทรศัพท์ในการติดต่อกับโต๊ะพนันทำให้ไม่มีหลักฐาน แต่ก็มียุทธศาสตร์บางอย่างส่วนหนึ่งคิดว่าความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายและการปฏิบัติตามกฎหมายมีผลให้เลิกเล่นการพนันฟุตบอล ได้แก่

นายปัด (นามสมมติ) อายุ 28 ปี กล่าวว่า “กลัวโดนจับ แค่จำคุก 2 เดือนก็ไม่ไหวแล้ว”

นายไปป์ (นามสมมติ) อายุ 27 ปี กล่าวว่า “ถ้าโดนจับ ไม่มีเส้นสายประกันตัว ต้องจำคุก 1 ปี จริง ผมก็คงเลิกเล่น”

นายแวน (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “ไม่เคยถูกตำรวจจับ แต่ก็ไม่อยากเอาตัวเข้าไปเสี่ยง”

นายจ (นามสมมติ) อายุ 24 ปี กล่าวว่า “กฎหมายมีผลถ้าตำรวจจับจริง ก็คงไม่กล้าเข้าไปเล่น”

นายไ้ (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “กฎหมายเข้มงวดมีผล กลัวเสียประวัติ”

นายหนุ่ม (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “โทษทางกฎหมายมีผล คงจะเลิก”

2.2.2 ไม่มีช่องทางการเล่นพนันที่สะดวก

ผู้เล่นการพนันฟุตบอลเล่นการพนันฟุตบอลเพราะเล่นสะดวก ง่ายต่อการเข้าถึงสถานที่เล่น เมื่อไม่มีสถานที่เล่นหรือช่องทางการเล่นที่สะดวกก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลเช่นกัน เห็นได้จากคำกล่าวของ

นางสาวเค็ก (นามสมมติ) อายุ 21 ปี ที่ว่า “เหตุการณ์ถูกเพื่อนฝากแทงแล้วหนีไม่จ่ายหนี้ ทำให้เราต้องเลิกเล่นเพราะต้องเปลี่ยนโต๊ะหนี แต่ไม่มีโต๊ะไหนที่รู้จักแล้ว ไม่ได้พยายามหาโต๊ะใหม่ด้วย”

นายริท (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “ผมเล่นพนันบอลเพราะเล่นสะดวกปกติจะเล่นกับบ่อนที่สนิทที่สุด แต่บ่อนโดนจับ ผมก็เลยเลิกเล่น”

นายไ้ (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “ร้านที่เล่นปิดกันหมด ผมชอบเข้าไปแทงที่ร้านมากกว่าโทรศัพท์”

นายตาล (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “แถวหอพักที่อยู่มีโต๊ะพนันบอล 6-7 โต๊ะ ตอนหลังย้ายที่อยู่ใหม่ ไม่มีโต๊ะให้เล่น และก็ไม่ได้ชวนขวายที่จะหาด้วย”

ข้อสรุปที่ได้คือ ปัจจัยภายในตัวผู้เล่นการพนันฟุตบอล (Internal Factor) มีผลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลมากกว่าปัจจัยภายนอก (External Factor) เนื่องจากมีกลุ่มตัวอย่างมากถึง 20 รายจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 รายที่ตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอล โดยมีปัจจัยภายในเป็นแรงสนับสนุน

ปัจจัยทั้ง 7 ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยทั่วไปที่ไม่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสื่อบุคคลและสื่อมวลชนซึ่งจะกล่าวถึงเป็นประเด็นต่อไป

3. อิทธิพลของสื่อบุคคลและสื่อมวลชนที่มีต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล

สื่อบุคคลและสื่อมวลชนเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถมีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้เช่นเดียวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวไปแล้วในประเด็นที่สอง แต่เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญและมีรายละเอียดมาก ผู้วิจัยจึงขอแยกออกมาเป็นอีกประเด็นหนึ่งเพื่อความสะดวกในการนำเสนอผลการวิจัย

อิทธิพลของสื่อบุคคลและสื่อมวลชน หมายถึง ผลของการสื่อสารของสื่อบุคคลและสื่อมวลชนที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางความคิดและพฤติกรรมของผู้เล่นการพนันฟุตบอล

จากการศึกษางานวิจัยของสุรเชษฐ ผ่องรัญญา และคนอื่น ๆ (2546) จิราพร กณะกาศัย (2544) และจิตินันท์ วัฒนสิน (2544) ทำให้พบว่าสื่อบุคคลและสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการเล่นการพนันฟุตบอล เช่น เพื่อนมีส่วนทำให้เล่นการพนันฟุตบอล เนื้อหาที่โทรทัศน์และหนังสือพิมพ์นำเสนอมีผลต่อการเล่นการพนันฟุตบอล ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาโดยมองในทางตรงกันข้ามว่าสื่อบุคคลและสื่อมวลชนอาจจะมีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้เช่นกัน

ในที่นี้จะขออธิบายอิทธิพลของสื่อบุคคลและสื่อมวลชนแยกออกจากกันเป็น 2 ส่วนดังต่อไปนี้

3.1 อิทธิพลของสื่อบุคคล

สื่อบุคคลหมายถึงบุคคลใกล้ชิดซึ่งเป็นที่รักและเคารพนับถือของผู้เล่นการพนันฟุตบอล เช่น สมาชิกในครอบครัว ญาติ ครูอาจารย์ และกลุ่มเพื่อน ซึ่งทำการสื่อสารทั้งในรูปวิจณภาษาและอวิจณภาษากับผู้เล่นการพนันฟุตบอล และมีส่วนหรือมีอิทธิพลต่อความคิดความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้เล่นการพนันฟุตบอล จนกระทั่งเขาตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลในที่สุด

จากการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อบุคคลสามารถแบ่งผู้เลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่สื่อบุคคลไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอล และกลุ่มที่สื่อบุคคลมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอล ซึ่งกลุ่มแรกมีจำนวนมากกว่าคือ 15 ราย ส่วนกลุ่มที่สองมีจำนวน 10 ราย จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 ราย ผู้เล่นการพนันฟุตบอลทั้ง 2 กลุ่มมีขั้นตอนการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลตามที่ได้สรุปไปแล้ว และมีปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อการเลิกเล่นที่ใกล้เคียงกันคือการแพ้พนันบ่อยครั้งและปัญหาทางการเงิน รวมทั้งปัจจัยรองอีกหลายปัจจัยดังที่ได้กล่าวถึงไปแล้วเช่นกัน

3.1.1 กลุ่มที่สื่อบุคคลไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอล

ผู้เล่นการพนันฟุตบอลกลุ่มนี้ทำการสื่อสารภายในตัวเอง แล้วตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลด้วยตัวเอง มีทั้งสิ้น 15 รายจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 ราย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นางสาวเค็ก (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ตัวเองเป็นคนตัดสินใจ พ่อแม่รู้เพราะถูกอาจารย์จับได้ แล้วเรียกผู้ปกครองมาพบ ท่านบอกมาให้เลิกไม่ให้เล่นอีก แต่ท่านตามใจเราให้อิสระมาก เราจึงเคยตัวและไม่เชื่อ ยังคงเล่นต่อไปโดยไม่ให้พ่อแม่รู้เลย”

นายดิง (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “พ่อแม่ไม่เคยรู้ว่าเล่น มีแต่สงสัย ท่านคอยเตือนว่าอย่าไปเล่น ปัจจุบันยังไม่ทราบเลย”

นายริท (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “ปัจจุบันแม่ก็ยังไม่รู้ว่าเล่น”

นายชาญวิทย์ (นามสมมติ) อายุ 39 ปี กล่าวว่า “พ่อแม่ไม่รู้ ไม่มีใครบอกให้เลิก ถ้ามีก็ไม่ฟังด้วย”

นายเอก (นามสมมติ) อายุ 48 ปี กล่าวว่า “เราเลิกของเราเอง ไม่มีใครบอก ยังไปชวนคนอื่นให้เลิกเลย”

นายราเชนทร์ (นามสมมติ) อายุ 63 ปี กล่าวว่า “ครอบครัวบอก เมียบอกว่าอย่าเล่นเลย แต่ไม่มีอิทธิพล ตัวเราเป็นตัวเราเอง อย่างยุ่ง”

นายปอ (นามสมมติ) อายุ 24 ปี กล่าวว่า “ไม่มีผล ขึ้นอยู่กับตัวเอง เหมือนเล่นนุหรี”

นายเก่ง (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “เกิดจากความคิดตัวเอง ไม่มีใครรู้ว่าเล่น เพื่อนบางคนยังไม่รู้เลย”

นางสาวเบลล์ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ตัวเองคิดเอง พ่อแม่เหมือนโตมาเป็นเพื่อน เราไม่รู้สักกลัว พ่อแม่ไม่เคยห้าม ให้ลองผิดลองถูกให้เผชิญสิ่งต่าง ๆ เอง”

นายจูน (นามสมมติ) อายุ 24 ปี กล่าวว่า “พ่อแม่ไม่รู้ เราไปเรียนต่างจังหวัด”

นายไก่อ (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “ตอนเราเงินหมด เราโทรไปขอเงิน และบอกว่าเสียบอล เขาโกรธและบอกว่าอย่าเล่นอีก แต่ตอนหลังเราก็เล่นอีก คราวนี้ไม่บอกเขาแล้ว”

นายจอห์น (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “พ่อแม่ไม่รู้ เกิดจากความกดดันของตัวเอง”

นายหนุ่ม (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “เกิดจากตัวเอง พ่อแม่ไม่รู้”

นายแมน (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “ของพ่อแม่ไม่รู้ เพื่อนมีเตือนบ้างแต่ก็ไม่เชื่อ”

นายโชติ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “พ่อแม่ไม่รู้ เพื่อนไม่ได้ว่าอะไร บางคนพักหลัง ๆ เริ่มคล้อยตาม”

จากการสัมภาษณ์ทำให้ทราบว่ากลุ่มที่สี่บุคคลไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลมีสาเหตุ 3 ประการ ประการแรกคือบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพวกเขาไม่ทราบว่าพวกเขาเหล่านั้นเล่นการพนันฟุตบอลเพราะผู้เล่นการพนันปกปิดหรือไม่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัว

ซึ่งมีจำนวนมากถึง 10 ราย ประการที่สองคือทราบว่าเล่นการพนันฟุตบอลแต่ไม่ดักเตือน 1 ราย และประการสุดท้ายคือทราบว่าเล่นการพนันฟุตบอลและได้ดักเตือนแล้วแต่ไม่เป็นผลอีก 4 ราย

3.1.2 กลุ่มที่สื่อบุคคลมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอล

ผู้เล่นการพนันฟุตบอลกลุ่มนี้ตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลเนื่องจากอิทธิพลของสื่อบุคคลซึ่งอาจแสดงออกโดยการใช้วจนภาษาหรืออวจนภาษาก็ได้ มีจำนวนทั้งสิ้น 10 รายจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 ราย ในที่นี้จะจัดสื่อบุคคลเป็น 5 ประเภทตามระดับของอิทธิพลคือ สมาชิกในครอบครัว คนรัก (แฟน) เพื่อน อาจารย์ และผู้ใหญ่ที่เคยมีประสบการณ์ตรงจากการเล่นการพนันฟุตบอลและเป็นที่น่าเชื่อถือของผู้เล่นการพนันฟุตบอล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.2.1 สมาชิกในครอบครัว

จะแบ่งออกเป็น ผู้ปกครอง (พ่อแม่) และพี่น้อง ดังนี้

ก. ผู้ปกครอง

คือ พ่อแม่ซึ่งเป็นบุคคลที่เป็นที่เคารพรักและมีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลมากที่สุด เห็นได้จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 รายที่อยู่ในกลุ่มที่สื่อบุคคลมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอล มีถึง 6 รายที่ได้รับอิทธิพลจากพ่อแม่ ได้แก่

นายแวน (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “พ่อแม่ คนที่ต้องเดือดร้อนเพราะเรา ความรู้สึกของเขาต้องเสียไปเพราะการกระทำของเรา มีอิทธิพลที่ทำให้เราคิดได้”

นายเมียม (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “หลัก ๆ คือตัวเอง แต่ว่าก็ซึมซับมาจากพ่อแม่ด้วย พ่อแม่เคยพูดไว้แล้วเราไปนี่ถึงช่วงเวลาที่เขาเคยสอน”

นายสุจริต (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “ที่โรงเรียนรู้ อาจารย์ก็แจ้งไปที่พ่อแม่ พอพ่อแม่รู้ก็คุยกันในครอบครัว พ่อแม่สอนดีจนเรารู้สึกว่าเราไม่จำเป็นต้องไปฝั่งตรงนั้นแล้ว เราอยู่กับครอบครัวก็สามารถมีเงินมีความสุขได้”

นายตาล (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “พ่อแม่ให้เงินไปใช้หนี้ แล้วบอกให้เลิก เรารู้ตัวว่าผิด”

นายมี (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “พ่อแม่มีอิทธิพลมาก ความเสียใจของเขาทำให้เราสำนึก”

นางสาวมาร์ (นามสมมติ) อายุ 40 ปี กล่าวว่า “ความช่วยเหลือของพ่อแม่ทำให้เราสำนึกผิด”

จะสังเกตได้ว่าพ่อแม่มีปฏิกริยาในทางบวกต่อกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ความช่วยเหลือและไม่ใช้การคว่ำ

ข. พี่น้อง

พี่น้องก็สามารถมีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้
ดังตัวอย่าง

นายไปป์ (นามสมมติ) อายุ 27 ปี กล่าวว่า “พ่อแม่รู้แต่ไม่ว่าเพราะคิดว่าเราโตแล้วและไม่ได้ไปเบียดเบียนเงินเขา แต่น้องสาวพูดว่าให้ดูเขาเป็นตัวอย่าง เขาตั้งใจเรียน มีเพื่อนที่ดี น้องสาวกับผมต่างกันราวฟ้ากับดิน ประกอบกับแม่มีน้องชายลูกหลงห่างจากผม 20 กว่าปี เหมือนลูกผมเลย แม่ก็อายุมากขึ้นเรื่อย ๆ ต้องทำงานและเลี้ยงดูน้อง ทำให้เราคิดว่าเราต้องรับภาระเลี้ยงดูแทนแม่”

นางสาวมาร์ (นามสมมติ) อายุ 40 ปี กล่าวว่า “พี่น้องช่วยเหลือเท่าที่จะช่วยได้ ทำให้เราสำนึกผิด”

สมาชิกในครอบครัวเป็นสื่อบุคคลที่ใกล้ชิดกับผู้เล่นการพนันฟุตบอลมากที่สุด ดังนั้นจึงเป็นสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลมากที่สุด

3.1.2.2 คนรัก (แฟน)

คำขอ คำแนะนำ และการกระทำของคนรักหรือแฟน มีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้ ดังตัวอย่าง

นายปัด (นามสมมติ) อายุ 28 ปี กล่าวว่า “พ่อแม่บอกหลายครั้งแต่ไม่เคยเชื่อ แต่แฟนขอเขาบอกว่าถ้ายังเล่นอยู่จะดูไม่มั่นคง ไม่ปลอดภัย อันตราย ผมเลยเชื่อเพราะเขาแนะนำในสิ่งที่ดี ๆ”

นายแวน (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “คนที่เรารัก แฟนมีอิทธิพลให้เลิกเล่น”

นายเชม (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “แฟนก็มีอิทธิพลส่วนหนึ่ง เขาไม่ว่าอะไรเลยสักคำ ไม่พูดถึงเรื่องเสียบอลแล้วต้องไปรบกวณเขาเลย ช่วงที่ไม่มีเงินใช้ แฟนจะซื้อข้าวให้ตลอด เลี้ยงทุกวัน รู้สึกอาย ก็เลยรู้สึกว่าจะเลิกได้แล้ว ไม่น่าทำตัวให้ตกต่ำขนาดนั้น”

นายตาล (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “เคยเลิกเล่นไปเกือบครึ่งปี เพราะมีแฟน เขาไม่ยอมให้เล่น แฟนมีอิทธิพลพอสมควร”

3.1.2.3 เพื่อน

จากการศึกษาพบว่า เพื่อนเป็นสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้เช่นเดียวกับสื่อบุคคลประเภทอื่น ๆ แต่มีปัจจัยเสริมที่ทำให้เพื่อนมีอิทธิพลมากหรือน้อยคือ ความสัมพันธ์ที่มีกับผู้เล่นการพนันฟุตบอล ถ้ามีความสัมพันธ์กันมากก็จะยังมีอิทธิพลมาก ดังนี้

นายเปียร์ (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “กลุ่มเพื่อนบอกให้เลิกเพื่อนในกลุ่มเลิกกันหมดก็มีผลให้เราเลิก”

นายปัด (นามสมมติ) อายุ 28 ปี กล่าวว่า “ตอนเลิกครั้งแรกอยากเป็นคนดี เพราะเพื่อนดูถูกว่าเรียนก็สูง มาเล่นการพนันทำไม”

นายแวน (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “เพื่อนบางคนที่ต้องเค็ดร็อนเพราะเรามีส่วนทำให้เราคิด”

3.1.2.4 อาจารย์

ส่วนมากเมื่ออาจารย์รู้ว่าลูกศิษย์ของตนเล่นการพนันฟุตบอลก็จะแจ้งให้ผู้ปกครองทราบและปล่อยให้เป็นที่ของผู้ปกครอง โดยจะเข้าไปก้าวก่ายให้น้อยที่สุด เพราะฉะนั้นอาจารย์จึงมีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลค่อนข้างน้อย อย่างไรก็ตามก็ยังมีตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของอาจารย์ที่มีต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลของลูกศิษย์ ดังนี้

นายเชม (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “เสียครั้งล่าสุดก่อนเลิก 50,000 บาท ไม่มีเงินจ่าย ต้องรบกวนเพื่อน ยืมเงินรุ่นพี่ สุดท้ายขอเงินอาจารย์ที่ปรึกษาไปจ่ายคือไปลำบากอาจารย์ แต่อาจารย์ให้อภัย ไม่ว่า ขอแค่มาให้เลิกเล่น”

3.1.2.5 ผู้ใหญ่ที่เคยมีประสบการณ์ตรงจากการเล่นการพนันฟุตบอลและเป็นที่นับถือของผู้เล่นการพนันฟุตบอล

เป็นบุคคลที่ไม่ใช่ผู้ปกครองหรือญาติพี่น้อง แต่เป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ตรง มีความใกล้ชิดสนิทสนม และเป็นที่ยกย่องนับถือของผู้เล่นการพนันฟุตบอล ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้เช่นกัน ตัวอย่างจาก

นายไปป์ (นามสมมติ) อายุ 27 ปี กล่าวว่า “คนเล่นการพนันเป็นอาชีพแถวบ้านบอกว่าไปปียังหาเงินเองไม่ได้ อย่าเล่นการพนันเลย ดูที่เป็นตัวอย่าง เดียวก็รู้เองมันเป็นภาพมมาย ผมก็เชื่อเริ่มซึมซับ ฟังผู้ใหญ่สอนดีก็ต้องจำไว้”

จากการวิจัยพบว่าสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลที่สำคัญที่สุดคือ สมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อแม่ รองลงมาคือ คนรัก (แฟน) เพื่อน อาจารย์ และผู้ใหญ่ที่เคยมีประสบการณ์ตรงจากการเล่นการพนันฟุตบอลและเป็นที่นับถือ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอว่าพ่อแม่ควรจะเป็นแกนหลักในการอบรมสั่งสอนและดูแลเอาใจใส่บุตรหลานของตนไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับการพนันฟุตบอล แต่ในบางกรณีที่พ่อแม่อาจไม่สามารถรับรู้พฤติกรรมของบุตรหลานของพวกเขาทุกอย่างได้ ดังนั้นสื่อบุคคลอื่น ๆ จึงต้องช่วยสนับสนุนและเป็นแรงเสริมให้กับพ่อแม่อีกแรงหนึ่งด้วย

สรุป ถึงแม้ว่าสื่อบุคคลไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ แต่ก็ยังสามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลิกเล่นการพนัน

ฟุตบอลของกลุ่มตัวอย่างได้ส่วนหนึ่ง การที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (15 รายจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 ราย) ไม่ได้รับอิทธิพลจากสื่อบุคคลนี้แสดงให้เห็นว่าผู้เล่นการพนันฟุตบอลเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ 1) เป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตัวเองสูง ไม่ใช่พวกที่อ่อนแอเหมือนกับผู้คิดยาเสพติด 2) เป็นพวกที่เชื่อคนยาก จะต้องมีการตรวจสอบตรงในเรื่องนั้น ๆ ก่อนจึงจะเชื่อถือคำพูดของผู้อื่น 3) เป็นพวกที่ชอบเสี่ยง (risk behavior) และ 4) เป็นพวกที่แสวงหาข้อมูลข่าวสารมาก มีการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ไม่ใช่พวกปิดรับสื่อ

3.2 อิทธิพลของสื่อมวลชน

ในที่นี้จะแบ่งอิทธิพลของสื่อมวลชนออกเป็น 2 ประเภท คือ อิทธิพลของสื่อมวลชนที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่สนับสนุนให้เลิกเล่นการพนันฟุตบอลซึ่งได้แก่ โทรทัศน์และภาพยนตร์ และอิทธิพลของสื่อมวลชนที่ไม่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่สนับสนุนให้เล่นการพนันฟุตบอลซึ่งได้แก่ หนังสือพิมพ์ และสื่ออื่น ๆ ที่ผู้เล่นการพนันฟุตบอลสามารถใช้ประกอบการเล่นการพนันฟุตบอลได้ เช่น อินเทอร์เน็ต วิทยุ โทรศัพท์สายด่วนวิเคราะห์บอล เป็นต้น

อิทธิพลของสื่อมวลชนทั้ง 2 ประเภท สรุปได้ดังต่อไปนี้

3.2.1 อิทธิพลของสื่อมวลชนที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่สนับสนุนให้เลิกเล่นการพนันฟุตบอล

3.2.1.1 โทรทัศน์

ตามหลักการแล้วโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่สามารถส่งข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็วและกว้างขวาง และเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมสูงสุด ดังนั้นหากมีการนำเสนอความเคียดแค้นและชีวิตที่ลำบากเพราะการพนันฟุตบอลของบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือคนธรรมดาทั่วไปที่เคยมีประสบการณ์ตรงจากการเล่นการพนันฟุตบอลผ่านทางรายการโทรทัศน์ก็อาจจะมียิทธิพลหรือไม่มียิทธิพลต่อการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลดังต่อไปนี้

ก. มียิทธิพล

มีกลุ่มตัวอย่าง 17 รายจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 รายที่ให้คำตอบว่าสื่อโทรทัศน์มียิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลของพวกเขา โดยอิทธิพลของสื่อโทรทัศน์มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1. มียิทธิพลเป็นผู้สะท้อนสภาพความเป็นจริงของการเล่นการพนันฟุตบอล

มีกลุ่มตัวอย่าง 6 รายที่ได้รับอิทธิพลจากสื่อโทรทัศน์ในลักษณะนี้จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 ราย ได้แก่

นางสาวเค็ก (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “มีผลให้
คิดตาม”

นายริท (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “มีผลทำให้มองเห็น
อนาคตมากขึ้น ถ้าเรายังมีพฤติกรรมเดิมก็อาจจะเป็นแบบเขา”

นายไปปี (นามสมมติ) อายุ 27 ปี กล่าวว่า “มีผล มีส่วนทำให้
คิดบ้าง”

นายเว่น (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “มีผล จะรู้สึกรู้ว่าเรา
ไม่อยากเป็นแบบคนที่โดนสัมภาษณ์ ชีวิตเขาทำไมแย่อย่างนี้”

นายหนุ่ม (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “มีผลบ้าง มีผลซึมซับ
เข้ามา”

นายตาล (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “มีผล มันก็ซึมซับ
เราได้ทราบปัญหาที่แท้จริง ทำให้เรามองเห็นปัญหาได้ง่ายขึ้น”

2. มีอิทธิพลในฐานะเป็นผู้สนับสนุน

กรณีนี้ โทรทส์นมีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล
ในฐานะเป็นผู้สนับสนุน (An Agent of Reinforcement) คือ โทรทส์นจะสนับสนุนทัศนคติ รสนิยม
ความมีใจ โน้มเอียง ตลอดจนแนวโน้มนด้านพฤติกรรมของผู้เล่นการพนันฟุตบอลให้มีความเข้มแข็ง
และพร้อมที่จะแสดงให้ปรากฏออกมา เมื่อมีแรงจูงใจเพียงพอหรือเมื่อโอกาสเหมาะสม มีกลุ่ม
ตัวอย่าง 6 รายที่ได้รับอิทธิพลจากสื่อ โทรทส์นในลักษณะนี้จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 ราย ได้แก่

นายติง (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “มีผลตอนที่เราเสีย
มาก เราจะเริ่มคิดว่าไม่น่าเล่นเลย”

นายจู (นามสมมติ) อายุ 24 ปี กล่าวว่า “ช่วงเวลาที่คิดจะเลิก
เล่น จะมีผลว่าเลิกไปเลยดีกว่า แต่ช่วงเวลาเริ่มเล่นใหม่ ๆ ไม่มีผลเลย”

นายไก่อ (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “ช่วงเริ่มเล่นเราคิด
ว่าเราเล่นนิดเดียวคงไม่เป็นอะไร ของเขาเล่นหนักกว่าเรา แต่ช่วงกำลังจะเลิกก็จะมีผลให้เราเลิกได้
ทำให้เราตัดสินใจง่ายขึ้น”

นายจอห์น (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ขึ้นอยู่กับจังหวะ
ที่ดู ถ้าเรากำลังได้อยู่ เราก็อยากเล่นต่อ เราไม่เชื่อเพราะเราไม่เห็นจะเสียเลย แต่ถ้าช่วงนั้นเรากำลัง
แย่เริ่มเสียก็จะมีผล”

นายสุจริต (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “มีผลสำหรับคน
ที่เพิ่งเล่น แต่สำหรับคนที่ลงไปหนัก ๆ แล้วไม่มีทาง”

นายมี (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ขึ้นอยู่กับช่วงเวลา
ช่วงเวลาที่เราไขว่เขวเสียหนัก ๆ แล้วมีผล

3. มีอิทธิพลโดยตรงต่อความคิดและความเชื่อของผู้เล่นการ พนันฟุตบอล

มีกลุ่มตัวอย่าง 2 รายที่ได้รับอิทธิพลจากสื่อโทรทัศน์
โดยตรงจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 ราย ได้แก่

นายปัด (นามสมมติ) อายุ 28 ปี กล่าวว่า “มีผลมาก ถ้าได้รับ
มากกว่า 3 ครั้ง จะเลิกได้”

นางสาวมาร์ (นามสมมติ) อายุ 40 ปี กล่าวว่า “มีผลมาก
แม้จะเชื่อคนที่มิชื่อเสียงมากกว่าคนธรรมดาเพราะเราไม่รู้จักเขา แต่ก็มีผลทั้งคู่”

4. มีอิทธิพลขึ้นอยู่กับเงื่อนไขต่าง ๆ

เงื่อนไขต่าง ๆ เหล่านี้ ได้แก่ ความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร
และเนื้อหาที่น่าสนใจ โดยมียกตัวอย่าง 3 รายจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 รายที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่

นายชาญวิทย์ (นามสมมติ) อายุ 39 ปี กล่าวว่า “มีผลอยู่ที่
เนื้อหาสาระในการนำเสนอ เอาคนที่ไม่มีใครรู้จัก ชาวบ้านที่ไม่มีภาพลักษณ์ ที่มีปัญหาต่าง ๆ มา
แสดงความลำบากและภัยของการพนันอย่างแท้จริง การเอาดารามาพูดอาจกลายเป็นการส่งเสริม
เป็นแฟชั่นให้เล่น”

นายเบียร์ (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “เป็นคารามาพูด
ผมเฉย ๆ ไม่มีผลเพราะเขาทำงานหาเงินได้เยอะ คงไม่เดือดร้อนมากเพราะการพนันบอล แต่คน
ธรรมดาจะมีผลมาก”

นายโชติ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ขึ้นอยู่กับคนที่
เชิญมาพูด สภาพชีวิตของเขาตกต่ำลงขนาดไหน จะทำให้คิดได้ว่าเราเล่นไปทำไม เพื่ออะไร เล่นไป
ก็ไม่มีอะไรดีขึ้นมา เลิกเล่นเลยดีกว่า ผมเชื่อดารามีชื่อเสียงมากกว่าคนธรรมดาเพราะดารำทำงาน
หาเงินได้มากกว่า แล้วยังต้องเดือดร้อนเพราะการพนันฟุตบอล”

ข. ไม่มีอิทธิพล

สื่อโทรทัศน์ไม่มีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล
เนื่องจากมีความถี่ในการนำเสนอรายการที่มีเนื้อหาที่สะท้อนให้เห็นถึงความเดือดร้อนและชีวิตที่
ลำบากเพราะการพนันฟุตบอลของบุคคลต่าง ๆ น้อย ผู้เล่นการพนันฟุตบอลจึงมีโอกาสที่จะไม่
รับชมรายการดังกล่าวสูง นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอื่น ๆ อีก ได้แก่ หลีกเลี่ยงการรับชม ไม่จดจำสารที่
ได้รับ และปฏิเสธสารที่ได้รับ มีกลุ่มตัวอย่าง 8 รายจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 รายที่อยู่ในกลุ่มนี้

จะแสดงตัวอย่าง โดยเรียงลำดับตามสาเหตุของการที่สื่อโทรทัศน์ไม่มีอิทธิพลดังที่ได้อธิบายไปแล้วข้างต้น ได้แก่

นายปอ (นามสมมติ) อายุ 24 ปี กล่าวว่า “ไม่ดู ดูแล้วอ้อมงกตลอดชีวิต ไม่อยากรับรู้ ดูไปก็เท่านั้น”

นายราเชนทร์ (นามสมมติ) อายุ 63 ปี กล่าวว่า “มีผลช่วงเวลาที่ได้รับรู้ พอผ่านไปก็ลืม”

นายเอก (นามสมมติ) อายุ 48 ปี กล่าวว่า “การเสนอแบบเป็นช่วง ๆ ไม่ต่อเนื่อง ไม่ได้ผล”

นายเก่ง (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “ดูแล้วคิดตาม แต่ตอนนั้นมันติดจริง ๆ ไม่มีความคิดจะเลิก สื่อไม่มีอิทธิพลสำหรับคนที่เล่น แต่มีอิทธิพลต่อคนที่ไม่ได้เล่น”

นางสาวเบลล์ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “เรารู้สึกสะอึดขึ้นมา รู้สึกว่ามันน่ากลัว แต่เราไม่เลิก”

นายแมน (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “ไม่มีผล เหตุการณ์พวกนี้ถ้าไม่เจอด้วยตัวเอง มันไม่รู้สึกรู้หา”

นายเมี่ยม (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “ตอนที่ติดจริง ๆ เรื่องพวกนี้ไม่อยู่ในสายตาผม เราไม่สนใจอยู่แล้ว เตือนมาเถอะ”

นายเชม (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “ไม่มีผล ผมไม่เห็นภาพ ต้องเอาภาพคนที่ติดบอลแล้วโดนลากไปตัดนิ้ว โคนไล่ยิง โคนซ้อมมาให้ได้ อย่างนี้จะเห็นภาพไม่ต้องจินตนาการเลย”

ผู้วิจัยสรุปว่า รายการโทรทัศน์ที่นำเสนอความเดือดร้อนและชีวิตที่ลำบาก เพราะการพนันฟุตบอลของบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือคนธรรมดาทั่วไปที่มีประสบการณ์ตรงจากการเล่นการพนันฟุตบอลมีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลมากกว่าไม่มีอิทธิพลเพราะมีกลุ่มตัวอย่างเพียง 8 รายจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 รายที่ไม่ได้รับอิทธิพลจากสื่อโทรทัศน์ ส่วนกลุ่มตัวอย่างอีก 17 รายนั้นได้รับอิทธิพล

3.2.1.2 ภาพยนตร์

ภาพยนตร์ที่สะท้อนปัญหาและสภาพชีวิตของผู้ที่เล่นการพนันฟุตบอลน่าจะมีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้ในระดับหนึ่งหรืออย่างน้อยก็มีผลกระตุ้นให้ผู้ที่เล่นการพนันฟุตบอลตระหนักถึงพฤติกรรมของตนที่กำลังกระทำอยู่ แต่เนื่องจากภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาในลักษณะข้างต้นมีปริมาณน้อย ผลการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของภาพยนตร์นี้จึงพบว่าโดยส่วนมากแล้วภาพยนตร์ไม่มีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล แต่ยังมีกลุ่มตัวอย่างกลุ่มหนึ่งที่ได้รับอิทธิพลในลักษณะต่าง ๆ จากภาพยนตร์ ดังนี้

ก. ไม่มีอิทธิพล

ความถี่ในการนำเสนอภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาสะท้อนปัญหาและสภาพชีวิตของผู้ที่เล่นการพนันฟุตบอลที่น้อยซึ่งทำให้ผู้เล่นการพนันฟุตบอลไม่ได้ดูภาพยนตร์นั้น การได้ดูในช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสม การไม่จดจำสารที่ได้รับ การปฏิเสธสารที่ได้รับ และการนำสารที่ได้รับไปใช้ในทางที่ผิด เป็นเหตุให้ภาพยนตร์ไม่มีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล มีกลุ่มตัวอย่างมากถึง 16 รายจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 รายที่ไม่ได้รับอิทธิพลจากภาพยนตร์จากสาเหตุดังนี้

1. ไม่ได้ดูภาพยนตร์ คือ
นายหนุ่ม (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “ไม่เคยดูและคิดว่าคงไม่มีผลอะไร”
2. ได้ดูในช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสม ได้แก่
นายติง (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “ช่วงที่หนังฉายเรายังเด็ก ยังไม่ได้เล่นหนัก ทำให้ไม่รู้สึกระไรมาก”
นายแมน (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “ไม่รู้สึกระไรเลย อาจจะเป็นเพราะว่าผมยังไม่ได้เล่นจนลงไปลึกขนาดนั้น”
3. ไม่จดจำสารที่ได้รับ ได้แก่
นายปัด (นามสมมติ) อายุ 28 ปี กล่าวว่า “มีผลแค่ชั่วระยะเวลาที่ดู เลิกดูก็กลับไปเล่น”
นายปอ (นามสมมติ) อายุ 24 ปี กล่าวว่า “ไม่มีผล ได้รับข้อคิดจากภาพยนตร์อยู่วันสองวัน มีผลอยู่ช่วงหนึ่ง เดียวก็ลืม”
นายเมี่ยม (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “ดูแล้วไม่ค่อยย้อนมาดูชีวิตตัวเอง ไม่มีผลมากมาย ดูสนุก ๆ”

4. ปฏิเสธสารที่ได้รับ ได้แก่

นางสาวเบลล์ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ภาพยนตร์
ไม่มีอิทธิพล”

นายเบียร์ (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “เคยดู Goal Club
แต่ไม่เกี่ยวกับการเลิกเพราะคนที่เล่นบอลจะรู้สึกอยากเอาคืน แทะไปทุกวัน ๆ ต้องได้คืนบ้าง”

นายริท (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “หนังไม่มีผลเพราะ
เรามีเงินจ่ายหนี้และไม่ได้คิดจะโกง”

นางสาวเค้ก (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “เคยดูหนังเรื่อง
Goal Club แต่ไม่กลัวเพราะรู้ล่วงหน้าว่าจะเกิดผลอย่างไร”

นายไปป์ (นามสมมติ) อายุ 27 ปี กล่าวว่า “ไม่มีผล จะหาทาง
หลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ยังเล่นเหมือนเดิม”

นายราเชนทร์ (นามสมมติ) อายุ 63 ปี กล่าวว่า “ดูไปเพื่อสนุก
จริง ๆ แล้วมันเป็นไปได้”

นายสุจริต (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “ไม่มีผล ผมไม่
ค่อยเชื่อ”

นายเก่ง (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “ไม่มี ตอนที่ดูเรื่อง
Goal Club นี้คิดว่ามันเกินความจริงไปด้วยซ้ำ”

นายเซม (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “ตอนดูไม่ได้มี
ความรู้สึกอยากเลิกเพราะมองว่าคนที่เล่นอย่างนั้นมันโง่แน่นอน”

5. นำสารที่ได้รับไปใช้ในทางที่ผิด คือ

นายมี (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “หนังมีส่วนทำให้เล่น
หนักขึ้น ทำให้คนดูรู้สึกอยากเล่น กลับกลายเป็นการกระตุ้นให้เราอยาก”

จากคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างจะเห็นว่าภาพยนตร์ไม่มีอิทธิพลต่อการ
เลิกเล่นการพนันฟุตบอลมากกว่าโทรทัศน์เพราะภาพยนตร์เป็นเรื่องที่แต่งขึ้น (fiction) ไม่ใช่เรื่อง
ที่เกิดขึ้นจริง (factual) จึงทำให้ผู้ชมมีอคติและไม่เชื่อเนื้อหาสารที่น่าเสนอ ส่วนโทรทัศน์นำเสนอ
เรื่องจริงของชีวิตซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงจึงทำให้ผู้ชมเชื่อได้มากกว่าภาพยนตร์

ข. มีอิทธิพล

ภาพยนตร์มีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลของกลุ่ม
ตัวอย่าง 9 รายจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 ราย อิทธิพลของภาพยนตร์มี 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

ในส่วนของหนังสือพิมพ์และวิทยุ นั้น ส่วนมากแล้วหนังสือพิมพ์และวิทยุจะนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่สนับสนุนให้เล่นการพนันฟุตบอลมากกว่าเนื่องจากนโยบายสำคัญขององค์กรผู้ผลิตสื่อต่าง ๆ คือมุ่งแสวงหาผลกำไรจากการขายผลงานขององค์กรเป็นหลัก ดังนั้นองค์กรสื่อมวลชนต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสารตามกระแสนิยมของสังคมเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคซึ่งจำนวนไม่น้อยเป็นกลุ่มผู้เล่นการพนันฟุตบอล ถ้าองค์กรสื่อมวลชนงดเว้นไม่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับการพนันฟุตบอลจะส่งผลให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อระบบธุรกิจขององค์กรเพราะสื่อไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ ทำให้เกิดปัญหา รายได้ลดลงและไม่สามารถอยู่รอดในระบบธุรกิจได้เพราะองค์กรอื่นจะเข้ามาแย่งส่วนแบ่งทางการตลาดได้อย่างง่ายดาย องค์กรสื่อมวลชนจึงต้องปฏิบัติหน้าที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคเพื่อความอยู่รอดตามกลไกการตลาด (โพธิวรณ วิวิธเกตุรวงศ์, 2546) หนังสือพิมพ์และวิทยุจึงมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่สนับสนุนให้เลิกเล่นการพนันฟุตบอลน้อย ผู้วิจัยจึงจัดหนังสือพิมพ์และวิทยุอยู่ในสื่อมวลชนประเภทที่ไม่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่สนับสนุนให้เล่นการพนันฟุตบอลซึ่งจะนำเสนอเป็นประเด็นต่อไป

3.2.2 อิทธิพลของสื่อมวลชนที่ไม่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่สนับสนุนให้เล่นการพนันฟุตบอล

ส่วนใหญ่สื่อมวลชนที่ผู้เล่นการพนันฟุตบอลใช้ประกอบการเล่นการพนันฟุตบอล คือหนังสือพิมพ์กีฬารายวันซึ่งมีเนื้อหาที่มีลักษณะส่งเสริมและชี้แนะให้เล่นการพนันฟุตบอล เช่น เสนออัตราต่อรอง วิเคราะห์ผลการแข่งขันล่วงหน้า แสดงสถิติและผลการแข่งขันที่ผ่านมา เป็นต้น นอกจากนี้หนังสือพิมพ์แล้วผู้เล่นการพนันฟุตบอลยังสามารถใช้สื่ออื่นประกอบการเล่นการพนันฟุตบอลได้อีกด้วย เช่น อินเทอร์เน็ตซึ่งมีเว็บไซต์ที่มีข้อมูลในลักษณะดังกล่าวอยู่หลายเว็บไซต์ วิทยุ รวมทั้งโทรศัพท์สายด่วนวิเคราะห์บอลหรือที่รู้จักกันในนามหมายเลขที่ขึ้นต้นด้วย 1900 เป็นต้น

จากการวิจัยพบว่าสื่อมวลชนที่มีลักษณะดังกล่าวข้างต้นมีอิทธิพลต่อการเล่นการพนันฟุตบอลเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องสมมติเหตุการณ์ว่าในกรณีที่ไม่มีสื่อมวลชนต่าง ๆ ที่ปกคิผู้เล่นการพนันฟุตบอลใช้ประกอบการเล่นการพนันฟุตบอลอีกต่อไปแล้ว จะมีอิทธิพลให้ผู้เล่นการพนันฟุตบอลเลิกเล่นการพนันดังกล่าวหรือไม่ ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

ก. ไม่มีอิทธิพล

เนื่องจากผู้เล่นการพนันฟุตบอลยังสามารถใช้ประสบการณ์เดิมและความคิดเห็นส่วนตัวทายผลการแข่งขันได้อยู่หรือพยายามหาช่องทางอื่นหรือวิธีการอื่นเพื่อให้

สามารถเล่นการพนันฟุตบอลต่อไปได้ เช่น หาข้อมูลจากโต๊ะพนันฟุตบอล ตามทรศนะของเพื่อน เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในกลุ่มนี้มี 10 รายจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 25 ราย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นายปอ (นามสมมติ) อายุ 24 ปี กล่าวว่า “ไม่มีผล ไม่มีข้อมูลก็เล่นกันบ่อยไป เหมือนกับเรารู้ชื่อทีมอยู่แล้ว”

นายเมี่ยม (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “ไม่คิดจะเลิก ยังเล่นอยู่เพราะสื่อเป็นแค่ส่วนประกอบ เรายังมีประสบการณ์เดิม”

นางสาวเบลล์ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “คงจะเคืองแต่ไม่เลิก ดูว่าใครลงบ้างก็ทายได้ ใช้ประสบการณ์ได้”

นายสุจริต (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “ไม่เกี่ยว ตอนนั้นไม่ได้สนใจ ต้องศึกษาว่าตอนนั้นฟอร์มเป็นอย่างไร”

นายหนุ่ม (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “ไม่มีผล ก็ใช้ข้อมูลเท่าที่มี ใช้ความรู้สึกตัวเอง”

นายตาล (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “ยังเล่นได้ใช้ความรู้เดิม ใช้ประสบการณ์ตัวเอง”

นายเก่ง (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “ไม่มีผล ไปที่โต๊ะจะมีใบโพย ใบโพยจะมีอัตราอยู่แล้ว และก็รู้ว่าคูไหนฟอร์มเป็นยังไงอยู่แล้ว คาคเคเองได้”

นายริท (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “ไม่เลิกเล่นเพราะเราจะพยายามหาช่องทางอื่น”

นายโชติ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ก็ยังคงเล่นอยู่ดี คงมีวิธีการอื่น แต่ก็มีผลทำให้เล่นยากขึ้น”

นางสาวมาร์ (นามสมมติ) อายุ 40 ปี กล่าวว่า “คิดว่าเล่นไม่ได้แต่ไม่เลิก เล่น ต้องหาทางอื่น”

ข. มีอิทธิพล

การไม่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่สนับสนุนให้เล่นการพนันฟุตบอลของสื่อมวลชนมีส่วนทำให้ผู้เล่นการพนันฟุตบอลตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้ถึง 15 รายจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 ราย สื่อมวลชนที่ไม่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่สนับสนุนให้เล่นการพนันฟุตบอลนี้มีอิทธิพลใน 3 ลักษณะ คือ

1. มีอิทธิพลทำให้ผู้เล่นการพนันฟุตบอลแสวงหาข้อมูลได้ยากขึ้น

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้คิดว่า การไม่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่สนับสนุนให้เล่นการพนันฟุตบอลของสื่อมวลชนมีอิทธิพลเพียงทำให้พวกเขาได้รับข้อมูลข่าวสารที่จะใช้ประกอบการเล่นการพนันฟุตบอลได้ยากขึ้นเท่านั้น แต่พวกเขายังพอที่จะแสวงหาข้อมูลข่าวสาร

จากแหล่งอื่นได้อยู่ อิทธิพลของสื่อมวลชนประเภทนี้จึงเป็นอิทธิพลทางอ้อมเท่านั้น มีกลุ่มตัวอย่าง 5 รายที่คิดเช่นนี้ จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 ราย ได้แก่

นางสาวเค็ก (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “มีผลให้เล่นน้อยลง ใช้ช่องทางอื่นหาข้อมูล เช่น เพื่อนหรือประสบการณ์เดิมได้”

นายติง (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “มีผลบ้างพอสมควรเพราะ ข้อมูลได้ยากขึ้น หนังสือพิมพ์หาข้อมูลง่ายใกล้ตัวที่สุด”

นายไปป์ (นามสมมติ) อายุ 27 ปี กล่าวว่า “มีผลน้อย จะไปหาช่องทางอื่น วิธีการอื่นแทน”

นายเบียร์ (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “มีผลพอสมควร ราคาบอลก็จะหายาก ไม่ค่อยอยากขวนขวาย”

นายจอห์น (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “มีส่วนช่วยแต่คงไม่มาก เราไม่ค่อยมีข้อมูล คงคิดรนไปหาเว็บต่างประเทศอ่าน”

2. มีอิทธิพลโดยตรงต่อผู้เล่นการพนันฟุตบอล

มีกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าการไม่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่สนับสนุนให้ เล่นการพนันฟุตบอลของสื่อมวลชนมีอิทธิพลโดยตรงทำให้พวกเขาไม่สามารถเล่นการพนันฟุตบอลได้อีกต่อไปจำนวน 9 รายจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 ราย ได้แก่

นายชาญวิทย์ (นามสมมติ) อายุ 39 ปี กล่าวว่า “มีผลแน่นอน เราใช้ หนังสือพิมพ์เป็นตัวเสริมประกอบการวิเคราะห์ของเรา ถ้าตรงกันก็แทง”

นายเอก (นามสมมติ) อายุ 48 ปี กล่าวว่า “มีส่วนเนื่องจากถึงแม้จะมีความรู้อยู่แล้ว แต่ข้อมูลจากสื่อสามารถประกอบการตัดสินใจได้ ถ้าไม่มีข้อมูลจะเล่นได้ยังไง”

นายปัด (นามสมมติ) อายุ 28 ปี กล่าวว่า “มีผลมาก ผมเริ่มเล่นก็ เพราะหนังสือพิมพ์ที่อ่าน”

นายราเชนทร์ (นามสมมติ) อายุ 63 ปี กล่าวว่า “มีผลมากเพราะไม่มีช่องทางให้เรารับรู้ข่าว”

นายแวน (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “มีเพราะไม่มีคนชี้แนะแนวทาง ไม่มีข่าวสารความเคลื่อนไหว แล้วจะเอาอะไรไปแทง เราจะรู้ได้ยังไงว่าทีมนี้เจ็บเยอะขนาดไหน ราคาคุ้มเท่าไร โทไปหาโต๊ะถามราคาอาจโดนโกง”

นายจู (นามสมมติ) อายุ 24 ปี กล่าวว่า “ถ้าไม่มีสื่อมีผลเพราะเราจะไม่มีข้อมูล ถ้าเราไม่มีข่าวก็ไม่รู้จะเล่นยังไง”

นายไก่อ (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “มีผล ไม่มีสื่อก็เล่นไม่ได้”

นายแมน (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “มีผลมากเพราะที่เข้าไปเล่นเพราะบทความชี้ว่าในหนังสือพิมพ์”

นายมี (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ก็ไม่เล่นแล้ว มันไม่มีข้อมูลอะไรเลย ตัดไปเลยดีกว่าถ้าไม่มีสื่อ”

3. มีอิทธิพลขึ้นอยู่กับเงื่อนไข

ระยะเวลาที่เล่นการพนันฟุตบอลเป็นเงื่อนไขที่กำหนดอิทธิพลของสื่อมวลชนที่ไม่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่สนับสนุนให้เล่นการพนันฟุตบอล ดังตัวอย่าง

นายเชม (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “ถ้าเป็นช่วงแรกก็คงเลิกเพราะเราก็ไม่ได้มีข้อมูลด้านฟุตบอลเลย แต่ถ้าเป็นช่วงหลัง ๆ เรามีข้อมูลของตัวเองแล้ว สื่อแค่บอกว่าใครเจอใครก็พอแล้ว ต่อให้ไม่มีสื่อก็ไม่เลิก”

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า การที่สื่อมวลชนไม่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะชี้แนะและส่งเสริมให้เล่นการพนันฟุตบอลไม่มีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลน้อยกว่ามีอิทธิพลเพราะจะทำให้ผู้เล่นการพนันฟุตบอลแสวงหาข้อมูลข่าวสารได้ยากขึ้น และในบางกรณีก็มีอิทธิพลโดยตรงต่อผู้เล่นการพนันฟุตบอล

4. เนื้อหาสารของสื่อบุคคลและสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอล

เนื้อหาสารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการสื่อสาร โดยสื่อบุคคลและสื่อมวลชน ผู้วิจัยพบว่าเนื้อหาสารที่มีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลของประชาชนมีลักษณะดังต่อไปนี้

4.1 เนื้อหาสารที่แสดงประสบการณ์ตรงของตัวเองหรือชีวิตจริงของผู้อื่น

เป็นเนื้อหาสารที่มีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลมากที่สุด มีกลุ่มตัวอย่าง 7 รายจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 รายที่คิดเช่นนี้ ได้แก่

นายชาญวิทย์ (นามสมมติ) อายุ 39 ปี กล่าวว่า “ขกประสบการณ์ตรงจากความจริงที่เกิดขึ้น มีการยกตัวอย่างให้เห็น”

นายราเชนทร์ (นามสมมติ) อายุ 63 ปี กล่าวว่า “ให้ดูตัวอย่างคนที่ชีวิตพัง”

นายปัด (นามสมมติ) อายุ 28 ปี กล่าวว่า “ยกตัวอย่างชีวิตจริงของคนอื่น บอกว่าตอนนี้ยังกลับตัวได้ ยังไม่สาย”

นายเมี่ยม (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “ยกตัวอย่างตัวเองว่าเคยผ่านมาแล้ว มันไม่มีประโยชน์อะไร”

นายเก่ง (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “ขกตัวอย่างกรณีคนอื่นให้ฟัง ถ้าค่าจะยิ่งเกิดพฤติกรรมต่อต้าน คล้าย ๆ ประชดไปเลย จะเล่นหนักขึ้น”

นายจอห์น (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ขกรณีตัวอย่างจากชีวิตตัวเองจะดีกว่าชีวิตคนอื่น แต่ก็ได้ทั้งคู่”

นางสาวมาร์ (นามสมมติ) อายุ 40 ปี กล่าวว่า “เชื่อคนที่เคยมีเงินแล้วหมดเพราะบอลจริง ๆ ไม่เหลืออะไรแล้วในชีวิต”

4.2 เนื้อหาสารที่ทำให้รู้สึกสำนึกได้/คิดได้

เป็นการพูดด้วยเนื้อหาที่กินใจเพื่อให้ผู้เล่นการพนันฟุตบอลสำนึกได้และเลิกเล่นการพนันในที่สุด

นายไปป์ (นามสมมติ) อายุ 27 ปี กล่าวว่า “ให้ดูชีวิตจริง จะทำอะไรให้หนักถึงครอบครัว”

นายเบียร์ (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “พูดแบบนำเสนอสาร เงินที่เขาส่งมาให้เรา เขาหามาได้ยาก เราเอาไปใช้สุรุ่ยสุร่ายไม่สมควร”

นายสุจริต (นามสมมติ) อายุ 19 ปี กล่าวว่า “ไปเล่นทำไม พ่อแม่ให้เงินใช้ไม่พอ หรือ ซึ่งจริง ๆ มันก็มากเกินพอ เราก็ดูรู้สึกว่าได้จำเป็นอะไร เขาให้อภัยเราได้ ทำไมเราต้องไปทำให้เขาเสียใจ จะไปเล่นอีกทำไม”

นายชม (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “อาจารย์บอกว่าเงินก้อนนี้เป็นเงินเดือนของอาจารย์ อาจารย์ทำงานทั้งเดือนเพื่อเอาเงินไปให้ครอบครัวให้ลูกได้เรียนหนังสือ อาจารย์ยอมเจียมมาให้ส่วนหนึ่งให้ลูกศิษย์อาจารย์ซึ่งไม่ใช่วงศาคณาญาติกันแต่อาจารย์ให้ด้วยความเอ็นดูและอยากจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เราเลิกเล่นได้ ถ้าเงินก้อนนี้สามารถซื้อตัวเราให้ออกจากวงการนี้ได้ อาจารย์ยอม คิดได้เลย น้ำตาตกเลยครับ”

นายตาล (นามสมมติ) อายุ 23 ปี กล่าวว่า “พ่อแม่ไม่ดำไม่ว่า ไม่ซ้ำเติม ทำให้เรารู้สึกผิดกับตัวเอง เราจะคิดได้เอง”

นายมี (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “แม่พูดว่าเราต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้น้อง เพราะเราเป็นพี่คนโต”

4.3 เนื้อหาสารที่แสดงความหวังใย ความเข้าใจ ความรัก และมีเหตุผล

การพูด โดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์มีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลดังตัวอย่าง

นายติง (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “หวังใย พูดให้หนักถึงอนาคต พูดดี ๆ มีเหตุผล ถ้าโกรธจะยิ่งต่อต้าน”

นายรติ (นามสมมติ) อายุ 22 ปี กล่าวว่า “พูดแบบมีเหตุผล โกรธไม่ได้ผล”

นายจ (นามสมมติ) อายุ 24 ปี กล่าวว่า “พูดคุยด้วยความเข้าใจวัยรุ่น ให้ร่วมรับรู้ด้วยกันว่าเล่นแล้วสนุกอย่างไร มันมีประโยชน์ได้เงินจริงหรือมีปัญหา”

นายไ้ (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “ถ้าห้ามเราจะโกหกว่าไม่เล่นแล้วถ้าปล่อยเรา แต่รับรู้ที่เราเล่นอยู่ แต่คอยเตือนว่าอย่าเล่นให้มาก เราจะคิดได้และเลิกเล่นไปเอง”

4.4 เนื้อหาสาระที่แสดงความเสียใจ

ความเสียใจของบุคคลอื่นเป็นที่รักและเคารพย่อมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เล่นการพนันฟุตบอล ดังตัวอย่าง

นางสาวเบลล์ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ร้องไห้ ถ้าค่าคงไม่เลิก”

นายจ (นามสมมติ) อายุ 24 ปี กล่าวว่า “ค่าว่าอย่าไปเล่นจะยิ่งหนีออกยิ่งแหกกฎพูดทำนองเสียใจมีผลให้เลิก”

นายหนุ่ม (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “คนที่เรารักบอกว่าเขาเสียใจมากกับการกระทำของเรา”

นายมี (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “เขาให้เราได้ทุกอย่างแต่เรากลับทำให้เขาเสียใจ ความเสียใจของเขาทำให้เราสำนึก

4.5 เนื้อหาสาระที่ชี้ให้เห็นโทษของการพนันฟุตบอล

ผู้เล่นการพนันฟุตบอลบางรายเล่นการพนันฟุตบอลโดยไม่ได้คำนึงถึงโทษของการพนันฟุตบอลหรือคิดว่าตัวเองคงจะไม่ได้รับโทษจากการเล่นการพนันฟุตบอล ดังนั้นเนื้อหาสาระที่ชี้ให้เห็นโทษของการพนันฟุตบอลจึงมีอิทธิพลต่อการเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้ เห็นได้จากตัวอย่าง

นายชาญวิทย์ (นามสมมติ) อายุ 39 ปี กล่าวว่า “ชี้โทษของการพนันว่ามีมากน้อยเพียงใด มีเหตุผลแสดงว่าไม่ใช่อะไร”

นายเอก (นามสมมติ) อายุ 48 ปี กล่าวว่า “ชี้ให้เห็นว่าการพนันเป็นสิ่งไม่ดีการได้มามันไม่ยั่งยืน เงินที่ได้จากการพนันเป็นเงินร้อน ได้มาแล้วก็หมดไปอย่างรวดเร็ว ไม่มีใครเก็บเงินจากการเล่นพนันได้ มีแต่เสียทั้งเงิน อนาคต และชีวิต”

นายแมน (นามสมมติ) อายุ 25 ปี กล่าวว่า “พูดคุยด้วยอารมณ์ปกติให้เลิกเล่นการพนันเพราะมันไม่ใช่อะไร”

นายโชติ (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “ชี้ให้เห็นผลลัพธ์ของการเล่นพนันบอลว่ามันไม่ดียังไง ชี้แจงเหตุผลทำให้เรามองเห็นถึงสภาพความเป็นจริง”

4.6 เนื้อหาสาระที่แสดงความโกรธ

ความโกรธมีผลทำให้ผู้เล่นการพนันฟุตบอลเลิกเล่นการพนันฟุตบอลได้ในบางกรณี ถึงแม้ว่าส่วนมากแล้วจะใช้ไม่ได้ผลก็ตาม ดังตัวอย่าง

นางสาวเค็ก (นามสมมติ) อายุ 21 ปี กล่าวว่า “คนพุดรูปแบบเดียวกันหมดซึ่งเรารู้อยู่แล้ว ทำให้กลัวคงไม่ได้ผล แต่ถ้าโกรธจะมีผลเพราะปกติพ่อแม่ตามใจเราตลอดไม่เคยโกรธ”

เนื้อหาสาระที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไปตามลักษณะการเลี้ยงดูของครอบครัว สภาพแวดล้อม สภาพจิตใจ และอารมณ์รวมทั้งระดับของความเชื่อมั่นในตนเอง